

1. juni 2021

Anna Abramowicz

«Hvordan erfarer ansatte i barnevernstjenesten og krisesenter deres samarbeid om voldsutsatte barn?»

Masteroppgave i sosialfag

Institutt for sosialfag

Det samfunnsvitenskapelige fakultetet

Universitetet
i Stavanger

Veileder: Gurli Olsen

**MASTERSTUDIUM I SOSIALFAG
MASTERGRADSOPPGAVE**

SEMESTER:

Vår 2021

FORFATTER/MASTERKANDIDAT:

Anna Abramowicz

VEILEDER:

Gurli Olsen

TITTEL PÅ MASTEROPPGAVE:

«Hvordan erfarer ansatte i barnevernstjenesten og krisesenter deres samarbeid om voldsutsatte barn?»

EMNEORD/STIKKORD:

Tverretattlig samarbeid, krisesenter, barnevernstjeneste, barn utsatt for vold i nære relasjoner

ANTALL SIDER: 82

STAVANGER .....01.06.2021 ..... Anna Abramowicz .....
DATO/ÅR Kandidatens navn

I forbindelse med elektronisk innlevering, kommer jeg til å reservere med mot å offentliggjøre mastergradsoppgaven på universitetets nettsider

Forord

Jeg vil benytte anledningen og gi en stor takk til mine informanter fra barnevernstjeneste og krisesenter. Tusen takk for at dere har stilt opp til intervjusamtaler, og at dere har delt så spennende historier og erfaringer med meg.

Jeg vil rette en spesiell takk til min fantastiske veileder- Gurli Olsen. Tusen takk for din faglig veiledning og oppfølging, samt alle dine gode ord som holdte motivasjonen min oppe. Jeg hadde ikke klart det uten deg.

Takk til mine foreldre Barbara og Wojciech Abramowicz. Takk for deres støtte, og at dere har alltid stilt opp for meg. Jeg vil også takke alle mine venner, spesielt Marta Bajko, som har vært med meg i løpet av hele denne utfordrende skriveprosessen.

Til slutt vil jeg takke en av mine medstudenter Marie Lunde. Tusen takk for alle dine konstruktive og oppløftende tilbakemeldinger og samtaler.

Sammendrag

Målet med denne masteroppgaven er å belyse samarbeidet mellom barnevernstjeneste og krisesenter om voldsutsatte barn. Fundamentet for denne studien er sterke politiske føringer om at vold mot barn skal bekjempes på tvers av tjenester, og manglende forskning på tverretatlig samarbeid mellom disse instansene. Hensikten med oppgaven er å oppnå økt innsikt og forståelse for faktorer som innvirker på kvaliteten av et tverretatlig samarbeid mellom barnevernstjeneste og krisesenter. Fokuset i denne studien ligger dermed rundt faktorer som gjør samarbeidet vellykket, og hindrer samarbeidet.

Oppgavens kontekstuelle ramme bygger på lovverk og føringer omkring barn som er felles for både barnevernstjenesten og krisesentre. Det teoretiske grunnlaget for studien er de sentrale begrepene i denne forskningen: *tverretatlig* og *samarbeid*, forutsetninger og formålet med den type samarbeid, teorier om organisasjoner, institusjonell logikk og bakkebyråkrati, profesjonelle relasjoner på arbeidsplassen, og kommunikasjon og rolleforventninger.

Den metodiske tilnærmingen anvendt i studien er kvalitative intervjuer. Utvalget består av to ansatte fra en barnevernstjeneste, og to fra et krisesenter. Det ble gjennomført to individuelle intervjuer med barnevernstjenestens ansatte, og et gruppeintervju med ansatte fra krisesenteret. Analysen av funnene ble foretatt ved hjelp av temaanalytisk tilnærming og Perception of Interprofessional Collaboration Model. Funnene er kategorisert under to hovedoverskrifter: mulighets- og problemskapende faktorer for tverretatlig samarbeid.

Analysen viser at samarbeid mellom barnevernstjenester og krisesentre kan potensielt by på flere suksesskriterier, men også utfordringer på individ- og systemnivå. Informantene aktualiserer suksesskriterier som samarbeid på systemnivå, profesjonelle relasjoner og krisesenterets tilgjengelighet, og utfordringer som ulikt mandat mellom tjenestene- ulikt syn på samvær, syn på barn og barnevernets manglende kapasitet.

Summary

The aim of this master's thesis is to shed light on the collaboration between the child welfare service and the crisis center on abused children. The foundation for this study is strong political guidelines that violence against children should be combated across services, and a lack of research on interagency cooperation between these organizations. The purpose of the thesis is to gain increased insight and understanding of factors that affect the quality of an interagency collaboration between the child welfare service and the crisis center. The focus of this study is on factors that make the collaboration successful, and hinder the collaboration.

The contextual framework of the thesis is based on legislation and guidelines for children that are common to both the child welfare service and crisis centers. The theoretical basis for the study is the key concepts in this research: *interagency* and *collaboration*, assumptions, and the purpose of that type of collaboration, organizational theories, institutional logic and street level bureaucracy, professional relations in the workplace, and communication and role expectations.

The methodological approach used in the study is qualitative interviews. The sample consists of two employees from a child welfare service, and two from a crisis center. It was conducted for individual interviews with the child welfare service's employees, and a group interview with employees from the crisis center. The analysis of the findings was carried out using a thematic analytical approach and Perception of Interprofessional Collaboration Model. The findings are categorized under two main headings: opportunity and problem-creating factors for interagency cooperation.

The analysis shows that cooperation between child welfare services and crisis centers can potentially lead to several success criteria, but also challenges at the individual and system level. The informants actualize success criteria such as cooperation at system level, professional relations and the crisis center's accessibility, and challenges such as different mandates between the services - different views on parent's visitation rights, different views on children and the child welfare service's lack of capacity.

Innholdsfortegnelse

<i>Forord</i>	3
<i>Sammendrag</i>	4
<i>Summary</i>	5
1. Innledning	8
1.1 <i>Forskning på feltet</i>	8
1.2 <i>Oppgavens problemstilling</i>	11
1.3 <i>Relevans for sosialt arbeid</i>	12
1.4 <i>Oppgavens oppbygging</i>	12
2. Kontekstuell ramme for studien	14
2.1 <i>Presentasjon av samarbeidsaktørene</i>	14
2.2 <i>Lovverk og føringer omkring barn</i>	16
3. Kunnskapsteoretisk grunnlag for tverretatlig samarbeid	19
3.1 <i>Tverretatlig samarbeid</i>	19
3.2 <i>Forutsetninger for tverretatlig samarbeid</i>	20
3.3 <i>Organisasjonsteori</i>	21
3.4 <i>Institusjonell logikk</i>	22
3.5 <i>Bakkebyråkrati</i>	23
3.6 <i>Profesjonelle relasjoner</i>	24
3.7 <i>Kommunikasjon og rolleforventninger</i>	25
4. Metode	26
4.1 <i>Samfunnsvitenskapelig metode</i>	26
4.2 <i>Valg av metode</i>	27
4.3 <i>Kvalitativ metode</i>	28
4.4 <i>Det kvalitative forskningsintervjuet</i>	29
4.5 <i>Utvalg og rekrutteringsprosessen</i>	30
4.6 <i>Intervjuguiden og intervjuprosessen</i>	33
4.7 <i>Etiske retningslinjer</i>	35
4.8 <i>Reliabilitet</i>	36
4.9 <i>Validitet</i>	37
4.9.1 <i>Forskerens tilknytning til miljøet</i>	37

4.10 Analyse av intervjuene	38
4.10.1 Temaanalytisk tilnærming	38
4.10.2 Perception of Interprofessional Collaboration Model.....	39
5. Presentasjon av funn	40
5.1 Suksesskriterier for tverretattlig samarbeid mellom barnevernstjeneste og krisesenter om voldsutsatte barn	40
5.2 Utfordringer for samarbeid mellom barnevernstjenester og krisesentre om voldsutsatte barn	46
6. Diskusjon	54
6.1 Hvordan samsvarer mine funn med tidligere forskning?	54
6.2 Hvorfor lykkes de på noen områder i samarbeidet mens de opplever det utfordrende på andre områder?	56
6.3 Implikasjoner for sosialt arbeid	64
7. Avslutning	65
7.1 Avsluttende refleksjoner	65
7.2 Implikasjoner for videre forskning	66
Kilder:	67
Vedlegg. 1.....	75
Vedlegg. 2.....	78
Vedlegg. 3.....	81

1. Innledning

Denne oppgaven undersøker samarbeid mellom barneverntjenesten og krisesenteret vedrørende barn utsatt for vold. Voldsbegrepet i denne oppgaven forstås i vid betydning, det vil si «enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får denne personen til å gjøre noe mot sin vilje, eller slutte å gjøre noe han eller hun vil» (Isdal, 2012, s. 36). Forskning har vist at barn som opplever vold i hjemmet har økt sannsynlighet for å erfare psykiske, kognitive og sosiale problemer (Lang & Stover, 2008). De har også større sannsynlighet for å oppleve fysisk vold og seksuelle overgrep i hjemmet (Edelson, 1999). Forskning viser også at barn som sammen med sine mødre bor på krisesenter allerede har utviklet et psykisk problem, og at så mange som en tredjedel av barna trenger behandling for posttraumatisk stresslidelse (Almqvist & Broberg, 2004). Det er med andre ord viktig at tjenester som samhandler om disse barna gir et helhetlig og koordinert tjenestetilbud.

Offentlige føringer og lovverk understreker viktigheten av tverretattlig samarbeid for å sikre helhetlige og koordinerte tjenester til barn og familier (Barne- og familiedepartementet, 2016; Kunnskapsdepartementet, 2020; NOU 2009: 22). I praksis har forskning likevel vist at samarbeid kan være mer eller mindre fruktbart (Bakketeig, Dullum & Stefansen, 2019; Øverlien, 2012). Hensikten og formålet med denne studien er å undersøke hva som fremmer og hemmer samarbeidet mellom barnevernstjenester og krisesentre. Dette skal jeg undersøke med utgangspunkt i barneverns- og krisesenteransattes erfaringer med samarbeidet. På bakgrunn av oppgavens omfang måtte jeg avgrense oppgaven til å intervju ansatte kun fra en barnevernstjeneste og ett krisesenter.

1.1 Forskning på feltet

Et viktig fundament for denne masteroppgaven er et økende krav fra regjeringen om at arbeidet om bekjemping og forebygging av vold skal samordnes på tvers av tjenester og sektorer. Dette fremgår av barne- og familiedepartementets proposisjon til stortinget Prop. 12 S (2016-2017), opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021). Opptrappingsplanens mål er å fremme samarbeid mellom ulike tjenester når det gjelder vold i nære relasjoner og vold og overgrep mot barn og unge. Samordnet innsats skal bidra til å sikre et helhetlig tilbud for voldsutsatte (Barne- og familiedepartementet, 2016, s. 12). Kommunene har et lovfestet

ansvar for samordning av sine tjenester. Dette følger blant annet av helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, sosialtjenesteloven, barnevernloven og krisesenterloven. Til tross for politiske føringer og intensjoner i lovverk, viser forskning at tjenester som følger opp voldsutsatte mangler gode og formaliserte rutiner for samarbeid (Bakketeig et al., 2019, s. 199-200). Økt samarbeidskompetanse om hva som hemmer et godt samarbeid mellom tjenester er derfor sentralt for å sikre kvalitet i tjenestetilbudet til mennesker som er utsatt for vold (Barne- og familiedepartementet, 2016, s. 20).

Foruten generelle krav om samarbeid og generaliserte samhandlingsplaner, finnes det ikke mye forskning om hvordan samarbeid mellom barnevernstjenester og krisesentre skal foregå, og når tjenester skal bli involverte (Bakketeig et al., 2019, s. 200). Sterke føringer om samarbeid, men lite forskning om hva som fremmer og hemmer samarbeidet mellom barnevernstjenester og krisesentre om voldsutsatte barn, har gjort det interessant å undersøke hva som er suksesskriterier og utfordringer for et slikt samarbeid. I artikkelen til Bakketeig et al (2019), blir samarbeidet mellom barnevernstjenester og krisesentre delvis forsket på. Forskningen «har vist tendenser til at samarbeid i saker om vold i nære relasjoner visker ut det tidligere mer tydelige skillet mellom hjelp og kontroll i tjenestefeltet» (Bakketeig et al., 2019, s. 210). Dette gjenspeiles for eksempel ved at krisesenterets motstand for å melde fra til barnevernet er betydelig svakere i dag. Dette fordi at krisesentre ble profesjonalisert, hvor de har fått egne barneansvarlige. Det kommer frem av studien at siden krisesentre har fått et selvstendig ansvar for ivaretagelse av barna, så har tilbudet for barn blitt styrket. Dessuten kan dette ha bidratt til større samsvar mellom barnevernstjenester og krisesentre (Bakketeig et al., 2019, s. 208). Studien viste at om hjelpere understreker at saken blir meldt til barnevernet, så kan dette virke motiverende for foreldrene. Økt kontroll kan på den måten forebygge at barn utsettes for vold hjemme, og gjøre arbeidet mot vold mer effektiv. Samtidig når hjelpeinstanser skal ta i bruk både kontroll- og hjelpeorienterte virkemidler, så kan dette redusere tilliten hos brukere. Frykten for å bli meldt til barnevernet kan da gjøre at vold hjemme blir skjult, noe som får enda større skadevirkninger (Bakketeig et al., 2019, s. 210).

Forskningen til Øverlien, (2012), viser til at få bekymringsmeldinger sendt til barnevernet blir fulgt opp av hjelpetiltak etter avsluttet undersøkelse. Dette til tross for at krisesentre har en obligatorisk plikt til å melde fra til barnevernet når barnas liv står i fare. En slik svikt kan være indikasjonen til dårlig samarbeid mellom barnevern og krisesentre.

Obligatorisk meldeplikt til barnevernet bør imidlertid ikke være hovedmålet i samarbeidet med barnevernstjenester. Hovedmålet for samarbeidet burde fokusere seg rundt barn og mor og ta sikte på å forhindre overgrep og forbedre deres livssituasjon. Krisesentre har gode muligheter til å jobbe tett med barn og mor. Dette er sjeldent en mulighet for andre mindre tilgjengelige instanser som for eksempel barnevern. I studien av barn på krisesentre utført av Haag (1996), kom det frem at krisesenterets ansattes kunnskap er en viktig ressurs for barna. Forskningen viste til at krisesenteransatte er oppmerksomme på mulig barnemishandling, og har stor innsikt i volden barna har opplevd. Denne kunnskapen og innsikten i barnas situasjon gjør at krisesentre har en viktig rolle i forhold til barnevernet (Øverlien, 2012, s. 81-82). Øverlien konkluderer med at til tross for økt oppmerksomhet rundt barn som opplever vold hjemme, er det fortsatt mange barn som ikke får hjelpen de trenger. Derfor må samarbeid med relevante etater som skole, helsetjenester og barnevern bli etablert, slik at krisesentre skal kunne nå fram til alle voldsutsatte barna (Øverlien, 2012, s. 83).

Imidlertid finnes det en del studier som har sett på tverretattlig samarbeid om voldsutsatte barn mellom andre offentlige instanser.

En gjennomgang av alvorlige saker hvor barn har erfart vold, har avdekket systemsvikt (NOU 2017: 12). Dette omhandler blant annet kompetansemangel i tjenestene når det gjelder å avdekke og forebygge vold. Dårlig kvalitet av samtaler med barn i tjenestene blir fremhevd av barnevoldsutvalget som et problemområde (Kunnskapsdepartementet, 2020, s. 14-15).

Baklien (2010), undersøker i sin forskning samarbeid mellom skole, barnehage og barnevernstjenesten. Det kommer frem av hennes forskning at skole og barnehager sjeldent kontakter barnevernet når det foreligger en bekymring for barn. Hun konkluderer med at felles forståelse mellom samarbeidsaktørene og bedre kjennskap til hverandres kunnskap, bidrar til at terskelen for å ta kontakt minsker. Lavere terskel for kontakt mellom instansene kan bety bedre og raskere hjelp til utsatte barn (Baklien, 2010, s. 243-244).

Brattrud og Granerud (2011) har forsket på samarbeidsrutiner og relasjoner mellom kommunene og psykiatrisjanser i psykisk helsevern om pasienter med alvorlig psykisk lidelse og rusproblem samtidig. Det fremkom av forskningen at tverretattlig samarbeid må

settes i fokus. Artikkelenes forfattere understreker at samarbeidsaktørene må kjenne til hverandres roller, være klare om forventninger, og ikke minst dele sin faglige kompetanse med hverandre. Forskingen viste at et bedre samarbeid kan være med på å skape et bedre tjenestetilbud (Brattrud & Granerud, 2011, s. 206).

Biong (2011) har forsket på hvordan aktørene i en tverretattlig styringsgruppe opplevde fenomenet «godt samarbeid». Forskingen viste at godt samarbeid kan tolkes som en guide i hverandre systemer. Empirien i studien viste at et godt samarbeid påvirkes av bevisstheten og håndteringen av egne følelser, samt hvor lenge en viss gruppe har samarbeidet. Ikke minst kjennetegnes det gode samarbeid av romslighet, kreativitet og balansen mellom formalia og fleksibilitet (Biong, 2011, s. 35).

Tidligere forskning på tverretattlig samarbeid viser at kunnskap om hverandres institusjonelle mandat, samt avklaringer rundt roller og ansvar, er suksesskriterier for å lykkes med samarbeid. Vi mangler likevel kunnskap om hvordan tverretattlig samarbeid eksplisitt foregår mellom barnevernstjenester og krisesentre, og hvilke konkrete muligheter og utfordringer som ligger i dette samarbeidet. Min studie har mål om å bidra med nyansert kunnskap på dette området.

1.2 Oppgavens problemstilling

Problemstillingen valgt for denne studien lyder som følgende:

«Hvordan erfarer ansatte i barnevernstjenesten og krisesentre deres samarbeid om voldsutsatte barn?»

I diskusjonsdelen skal jeg besvare problemstillingen min ved å vise til hvordan studien min bistår det sosiale arbeidet, og ved hjelp av følgende spørsmål:

- *Hvordan samsvarer mine funn med tidligere forskning?*
- *Hvorfor lykkes de på noen områder i samarbeidet mens de opplever det utfordrende på andre områder?*

I denne oppgaven bruker jeg et bredt voldsbegrep, og jeg har ikke bedt informanter om å differensiere ulike voldsformer. Intervjupersonene ble likevel spurt om hvordan de selv forstår begrepet «vold». Vi har snakket om voldsutsatte barn ut fra en vid voldsbetegnelse, uten at vi har inndelt samarbeid etter en viss type vold. I denne oppgaven bruker jeg ordet «voldsutøver» i en ikke strafferettslig bevisst forstand. Når jeg snakker om en voldsutøver så er det ikke fastslått etter straffeloven.

1.3 Relevans for sosialt arbeid

Sosialt arbeid har mål om å bidra til sosial rettferdighet og sosialøkonomisk likhet. Utøverne av det sosiale arbeidet utøver samfunnsmessig styring og kontroll, så vel som medmenneskelig solidaritet (Levin, 2004). Funnene i denne studien viste at samarbeidet mellom barnevernstjenesten og krisesenteret er utfordret på områder som for eksempel tjenestenes ulike syn på barn og samvær. Disse funnene indikerer at om ikke barnevernstjenester og krisesentre samarbeider, så vil det være vanskelig å gi helhetlige tjenester, samt å se barnet i en større helhet. Offentlige føringer og lovverk fremhever behovet for bedre samarbeid på tvers av disse tjenester, slik at helhetlig og koordinert hjelp blir gitt tidlig nok (NOU 2009: 22; Barne- og familiedepartementet, 2016). Lovene disse tjenestene jobber etter nedfeller at både barnevernstjenester og krisesentre har en plikt til å medvirke og samarbeide om voldsutsatte barn (Barnevernloven, 1992, § 3-2, Krisesenterloven, 2010, § 4). Videre i oppgavens drøftingsdel viser jeg til hvordan oppgaven min kan bistå videre forskning, sosialt arbeid- og barneverns utdanning, og praksisfelt.

1.4 Oppgavens oppbygging

I kapittel 2, kalt for «kontekstuell ramme for studien», presenteres hovedaktørene jeg har forsket på. Her kastes det lys over relevante lovverk som nedfeller at begge tjenestene er avhengig av samarbeid med hverandre. Deretter skal det redegjøres for relevante lovverk og føringer omkring barn som er felles for både barnevernstjenesten og krisesentre. Disse lovverkene og føringene bygger opp det empiriske forskningsarbeidet.

Kapittel 3 «Kunnskapsteoretisk grunnlag for tverretattlig samarbeid», skal jeg presentere det teoretiske grunnlaget for denne studien. Her skal det redegjøres for relevante teorier og perspektiver som belyser og bygger opp det empiriske forskningsarbeidet.

I kapittel 4 presenteres den metodiske tilnærmingen for dette forskningsprosjektet. Herunder skal jeg redegjøre for valgte metoden for studien, og hvordan det empiriske materialet har blitt fremskaffet. Dessuten skal jeg i dette kapitlet beskrive brukte fremgangsmåten for å analysere mine funn.

I kapittel 5 skal jeg presentere og analysere de empiriske funnene. Funnene er kategorisert etter to hovedtemaer som fremkom av analysen. I dette kapitlet skal jeg bruke direkte sitater fra informantene slik at informantenes ekte ordlyd kommer frem. Alle sitatene følges opp av egne kommentarer. Med tanken på enkelte sitaters store omfang, skal jeg i noen tilfeller plukke ut den mest relevante informasjonen. Dette har ingen forandrende innvirkning på sitatenes ekte ordlyd. Det som blir utelatt av sitatene markeres med (...).

I kapittel 6 skal jeg drøfte hovedfunnene i lys av tidligere forskning, samt det teoretiske grunnlaget fra kapittel 2 og 3.

I kapittel 7 avsluttes oppgaven med avsluttende refleksjoner, samt implikasjoner for videre forskning.

2. Kontekstuell ramme for studien

I første del av dette kapitlet skal jeg presentere hovedaktørene jeg har forsket på. Deretter skal jeg kaste lys over lovverk og føringer omkring barn som er felles for både barnevernstjenesten og krisesentre. Herunder inngår lovverket og føringer i forhold til samvær, og barnevernets hovedprinsipper som ses i sammenheng med samvær: det biologiske prinsippet og hensynet til barnets beste. Avsluttende skal jeg ta for meg barnets rett til å bli hørt, og lovverk knyttet til det.

2.1 Presentasjon av samarbeidsaktørene

Barnevernstjeneste

Den første barnevernloven i Norge var «Lov om Behandling av vanvyrkede og forsømte Børn». Denne loven, også kalt for vergerådsloven, trådte i kraft i 1900, og var gjeldende i over 50 år før den ble byttet ut med lov om barnevern i 1953. Den nye loven gjaldt frem til 1992, og samme år ble den tredje barnevernloven utgitt, og gjelder per dags dato. I 2019 ble forslag til ny barnevernslov sendt til høring (Bufdir, 2020). Barnevernets hovedoppgave innebærer at: «barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid. Loven skal bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår» (Barnevernloven, 1992, § 1-1). I 2003 ble barnekonvensjonen vedtatt, og den har stor innvirkning på alt arbeid utført av barnevernet. Barnevernet jobber utfra et sammensatt og komplekst samfunnsmandat som skal sørge for at barnas behov og rett til beskyttelse blir godt nok ivaretatt. Barnevernet er derfor avhengig av legitimitet i samfunnet, befolkningens tillit, og politisk støtte (Kvaran, 2018, s. 223). Barnevernstjenester har et omfattende ansvar når det gjelder dokumentasjon. Ifølge forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4, har barnevernstjenesten plikt til å dokumentere barnevernfaglige vurderinger, samt forhold som legges til grunn for beslutninger og vedtak som fattes (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016, s. 66).

Barnevernstjenestes ansvarsområder og arbeidsoppgaver er nedfelt i lov om barnevernstjenester av 17. juli 1992 nr. 100. Denne loven tilsier at barnevernstjenester er avhengig av samarbeid med andre offentlige etater og instanser. Disse er for eksempel

helsetjenesten, skoler, barnehager, barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk (BUP), pedagogisk- psykologisk tjeneste (PPT), og politi (Kinge, 2012, s. 33-34). Barnevernet er avhengig av «hverdagsbarnevernet», det vil si bistand fra instanser som er i kontakt med barn og unge (NOU 2012: 5, s. 65). Etter barnevernlovens § 3-2 har ansatte i barnevernet «(...) plikt til å medvirke og samarbeide med andre deler av forvaltningen, slik at barns interesser ivaretas også av andre offentlige organer, og for å løse barnevernstjenestens lovpålagte oppgaver» (Kvaran, 2018, s. 234). Barnevernets organisering er delt i førstelinje-, andrelinje- og tredjelinjetjenester. Førstelinjetjenester står nærmest brukeren og er kommunale. Disse er for eksempel skoler og barnehager. Andrelinjetjenester omfatter mer spesialiserte tjenester som BUP. I tredjelinjetjenesten finner vi derimot de statlige kompetansesentre som supplerer kommuner med sin særkompetanse på vanskeområder som hørsel, språk, syn lærevansker og sosiale og emosjonelle vansker. Andre viktige instanser som samarbeider rundt barn og familier er for eksempel sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV), krisesenter, barnehus, familievernkontor, utekontakter, incestsentre og politi (Kinge, 2012, s. 36).

Krisesenter

Siden slutten av 1970- tallet ble vold mot kvinner stadig mer og mer anerkjent som et alvorlig problem på samfunnsnivå. Synliggjøring av problem skyldes den nye kvinnebevegelsen, som etter hvert fikk støtte fra politiske partier og folket (Jonassen, 2013, s. 46). På 1970- tallet fantes ingen hjelpeapparat for voldsutsatte, og den sakstype havnet ofte under rubrikken «husbråk» i politiets journaler (Botnedal & Nilsen, 2008, s. 62). Nordens første døgnåpne krisesenter «Camilla» ble da åpnet den 2. mai 1978 i Oslo (Botnedal & Nilsen, 2008, s. 22). Siden 1983 fikk barn utsatt for vold større oppmerksomhet gjennom handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Disse barna har enten vært vitne til vold mellom foreldrene, eller selv blitt utsatt for vold. Før handlingsplaner begynte å være utarbeidet, var hovedfokuset rettet mot kvinner. Behandlingstilbud for voldsutøvere har også fått økt oppmerksomhet for hvert nytt behandlingstilbud, sammen med økt fokus rundt voldsutsatte barn (Jonassen, 2013, s. 59). Krisesentre utviklet seg fra frivillige tiltak til offentlige hjelpetilbud gjennom årenes løp (Jonassen & Skogøy, 2010, s. 31). Disse skal ifølge loven være et lavterskeltilbud, som tilbyr hjelp til kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner (Wilkinson, Andersen & Øvstegård, 2021, s.1). I dag finnes det 44 krisesentre

fordelt over hele landet. Krisesentret er det eneste organet som tilbyr hjelpetiltak til voldsutsatte. Ansatte på krisesentret har særlig kompetanse på å yte beskyttelse, sikkerhet, veiledning og råd til voldsrammede (Bufdir, 2021). Nesten halvparten av krisesenterets ansatte har i dag høyere utdanning som er relevant for jobb med barn og unge. Dette kan for eksempel være bachelor i sosialt arbeid, helsefag og pedagogikk (Øverlien, 2012, s. 73). Dessuten har ansatte på krisesentre en høy kompetanse om vold mot kvinner og barn (Øverlien, 2012, s. 81).

Krisesenterlovens § 4 nedfeller plikt til samordnet oppfølging om voldsutsatte. Paragrafens formål forutsetter at voldsutsatte skal få nødvendig hjelp fra krisesenteret og andre relevante instanser, og at det foreligger rutiner for koordinert samarbeid mellom tjenester. Sentrale tjenester som inngår i samarbeidet med krisesentre er for eksempel barnehage, skole, barnevern, kommunale helsetjenester, NAV, boligkontor og forebyggende instanser. Samarbeidsrutiner bør inneholde klare, konkrete beskrivelser av hva instansene kan bidra med i enkeltsaker, innenfor hvilke tidsfrister, og når i saksforløpet instansene skal tre inn. Bestemte rutiner kan gjerne være i form av et vedlegg til samarbeidsavtalen foreliggende i enkelte kommuner. Bestemte rutiner for samarbeid nedfelt i en samarbeidsavtale gir rom for ytterligere revisjon av rutinene, noe som sikrer deres formelle legitimitet. Regelmessige møter mellom tjenesteledere av overnevnte samarbeidsinstanser med krisesenteret bør også være en del av samarbeidsavtalen. Avtalen bør dermed inneholde beskrivelse av tjenester som skal være med i samarbeidet, samt hyppigheten av møter (Bufdir, 2018).

2.2. Lovverk og føringer omkring barn

Barnevernstjenesten og krisesentre er underlagt offentlige føringer som handler om barn. Både internasjonal barnekonvensjon og lov om barn og foreldre er bygd på felles prinsipper.

Det biologiske prinsippet

Det primære grunnlaget barnevernsloven hviler på er det biologiske prinsippet. Dette prinsippet tilsier at det primære ansvaret for barna ligger hos de biologiske foreldre. Utøvelse av dette ansvaret er dermed en rett og en plikt for foreldrene. Det biologiske prinsippet er nedfelt i barnekonvensjonens artikkel 9 (Haugli, 2000, s. 25). «Partene skal sikre at et barn ikke blir skilt fra sine foreldre mot deres vilje (...)» (Barnekonvensjonen art. 9, 2003, s. 11).

Dette prinsippet veier veldig tungt i barnevernloven, og verdien av å holde familien samlet fremheves. Selv om det oppdages svikt hos foreldrene så skal en rekke hjelpetiltak først prøves ut, før andre mer inngripende midler eventuelt pålegges. Det biologiske prinsippet ses i tett sammenheng med hensynet til barnets beste (Haugli, 2000, s. 25). Flytting av barn skal være kun en nødutvei, og om behovet for tiltak foreligger, så skal de begrenses til tiltak i hjemmet. Det er vesentlig at de tiltak som skal settes i verk ikke bryter bånd mellom barnet og biologiske foreldrene. I de fleste saker vil tilbakeføring til familien være hovedmålet (Lindboe, 2012, s. 23-24).

Hensynet til barnets beste

Barnekonvensjonens artikkel 3 nedfeller det grunnleggende hensynet til barnets beste ved alle handlinger som berører barn (Barnekonvensjonen, art. 3, 2003, s. 9-10). Barnevernsloven pålegger at barnevernstjenesten skal arbeide utfra hva som er til det beste for barnet. Barnevernslovens § 4-1 nedfeller at man skal finne tiltak som samsvarer med det beste for barnet. Dette prinsippet ble supplert med et noe nærmere innhold ved at den fremhever at barnet skal gis stabil og god voksenkontakt, samt kontinuitet i omsorgen (Lov om barnevernstjenester, 1992, § 4-1). Lov og rettspraksis indikerer at det presumtvt beste for barn er å vokse opp med sine biologiske foreldre til tross for en viss svikt i omsorgen. Om svikten er av en grad som overskrider det som lovgiveren tilsier er akseptabelt, skal inngrep om å flytte barnet vurderes (Haugli, 2000, s. 28). Hensynet til barnets beste vil i praksis innebære en vurdering av hva som er til det beste for det konkrete barn, mens det biologiske prinsippet vil være et mer generelt og rettslig bindende utgangspunkt (Lindboe, 2012, s. 47).

Barnets rett til å bli hørt

Før beslutninger om barnets personlige forhold blir tatt skal barnet bli hørt til av foreldre. Dette gjelder spesielt i saker angående samvær, fast bopel og hvem foreldreansvaret skal ligge hos. Denne plikten fremgår av barneloven § 31 og barnekonvensjonen art 12. Det er ingen nedre grense for når barnet skal kunne uttale sin mening, men den generelle retten gjelder fra og med barnet er syv år. Etter barnets fylte 12 år skal det legges stor vekt på barnets meninger. Ellers skal man ta hensyn til barnets alder og modenhet når man skal vektlegge barnets synspunkter. Kontaktpersoner på krisesentre skal legge til rette for at barnets meninger vektlegges, spesielt i samværssaker. Under slike saker kan barnet være

preget av ambivalente følelser i forhold forelderens saken gjelder, og barnets ønsker kan være annerledes enn det hjelpepart antar barnet gjør. Barn kan også gi et klart uttrykk for at de ikke ønsker seg samvær med forelderens det gjelder. I slike tilfeller skal ikke barnet tvinges til det, og retten må utrede saken grundig. Når det blir fastslått at samvær skal bli gjennomført, skal krisesenterets ansatte forberede barnet på best mulig måte gjennom samtalene (Bufdir, 2019).

Samvær

Barn og foreldres rett på samvær med hverandre må sees i sammenheng med vektleggingen av det biologiske prinsippet, og hensynet til barnets beste.

Omfanget av samvær reguleres av barnelova § 43. Denne lovbestemmelsen regulerer hvorvidt barnet skal ha samvær med forelderens barnet ikke bor fast hos (Bufdir, 2019).

Barnevernlovens § 43 første ledd tredje punktum viser til at retten må bestemme at samvær ikke skal tildeles i situasjoner hvor det ikke samsvarer med hensynet til barnets beste. Denne lovbestemmelsen ble vedtatt ved lovendring 7. april 2006 nr. 6, og fokuserte seg om situasjoner hvor barn har vært utsatt for overgrep, eller hvor det foreligger en fare for at det skjer (NOU 2020: 14, s. 215). Etter barnelova § 42 har barnet rett til samvær med begge foreldrene. Den 8. mars 2019 ble det innført et nytt tilleggsmandat som nedfeller at barn til tross for foreldrenes samlivsbrudd, skal etter det ha mulighet til å ha kontakt med begge foreldrene sine (NOU 2020: 14, s. 226). Samvær kan bli også gjennomført med tilsyn etter barnelovens § 43 tredje ledd. Det skilles mellom to typer samvær med tilsyn: privat tilsyn, og tilsyn av offentlig oppnevnt person (NOU 2020: 14, s. 209). Samvær under tilsyn av offentlig oppnevnt person hjemles i barneloven § 43 a, mens privat tilsyn reguleres i § 43 tredje ledd annet punktum. Etter bestemmelsen inndeles tilsyn av offentlig oppnevnt person i to former: beskyttet tilsyn eller støttet tilsyn. Beskyttet tilsyn er veldig omfattende, og innebærer at møtet med samværsforelderens blir overvåket fra start til slutt. Denne formen for tilsyn tildeles i situasjoner hvor samværspersonen har hatt problemer knyttet til følgende områder: rus, vold eller psykiske lidelser, men at samvær vil fortsatt være til barnets beste. Støttet tilsyn er mindre inngripende og mer fleksibelt enn beskyttet tilsyn, og brukes i saker hvor det ikke trengs kontinuerlig overvåking under møtene med barnet. Den type tilsyn foregår i første fase på familievernkontor med veiledning, mens den andre fasen kan delvis skje på samværspersonens hjem om det er ønskelig fra barnet. Støttet tilsyn kan gradvis bli til privat tilsyn, eller samvær uten tilsyn i tilfelle hvor dette er til barnets beste. Den brukes i saker hvor

det foreligger høyt konfliktnivå som påvirker foreldrefunksjonen, men alvorlighetsgraden er ikke høy nok til at det skal bli pålagt beskyttet tilsyn. Det kan også bli brukt som et middel for kontaktetablering i situasjoner hvor barnet og samværsforelderen ikke kjenner hverandre så godt. Etter § 43 a femte ledd skal beskyttet eller støttet tilsyn pålegges som en konsekvens av en dom, rettsforlik eller midlertidig avgjørelse (NOU 2020: 14, s. 220).

3. Kunnskapsteoretisk grunnlag for tverretatlig samarbeid

I dette kapitlet presenteres det teoretiske grunnlaget for denne studien. I første del av kapitlet skal jeg innledende redegjøre for de sentrale begrepene i denne studien: *tverretatlig* og *samarbeid*, og beskrive formålet med den type samarbeid. Deretter skal jeg beskrive forutsetninger for det tverretatlige samarbeidet. Etterpå tar jeg for meg teori om organisasjoner, og herunder skal teori om institusjonell logikk og bakkebyråkrati bli presentert. Til slutt skal jeg kaste lys over viktigheten med gode relasjoner, kommunikasjon og rolleforventninger i profesjonelle relasjoner.

3.1. Tverretatlig samarbeid

Begrepet tverretatlig

Begrepene «tverretatlig» og «tverrsektorielt» brukes om hverandre, og begge omhandler et samarbeid mellom fagpersoner som hører til ulike kommunale etater eller sektorer. Gjennom sine erfaringer og sin kompetanse fra de etatene eller sektorene de kommer fra, supplerer de det tverretatlige samarbeidet. Dette forutsetter at fagpersoner med samme utdanning og faglig bakgrunn jobber i et team, men representerer ulike etater. Eksempel på fagpersoner innenfor samme faglig bakgrunn og utdanning er: logoped, sosionom, psykolog og spesialpedagog. De ulike sektorer blir styrt av ulikt lov- og regelverk (Kinge, 2012, s. 33). Tverretatlig samarbeid brukes som betegnelse på samarbeid mellom tjenester eller etater, det vil si samarbeid på organisasjonsnivå. Tilsvarende vil tverretatlig samarbeid være «interorganisational collaboration» på engelsk (Willumsen, 2016, s. 40)

Begrepet samarbeid

Begrepet samarbeid inneholder det å arbeide sammen, hvor partene har blitt enige om felles målsetting, og videre jobber sammen om hvordan de skal gå fram for å oppnå målet. Partene må dermed finne ut av hvordan forening av ulike ressurser og innsats blir gunstig for måloppnåelsen i samarbeidet. Dette kan bli oppnådd gjennom fordeling av forskjellige arbeidsoppgaver slik at samarbeidspartene kan utfylle hverandre, eller at oppgavene blir gjort i fellesskap (Pettersen & Christiansen, 1984, s. 4). Begrepet samarbeid gjenkjennes ofte som et viktig, og positivt ladet ord. Samarbeid er et komplekst fenomen som må utforskes og klargjøres, slik at det blir lettere å ta grep om det som bidrar til økt samarbeidskvalitet (Ødegård, 2016, s. 119). Samarbeid kan både ha en organisatorisk form, og kan forstås som organisatoriske prosesser. En organisatorisk form kan være et nettverk, en allianse, et partnerskap, mens organisatoriske prosesser beskriver visse dynamikker, praksiser og relasjoner (Huxham, 2003; Majchrzak, Jarvenpaa & Bagherzadeh, 2015). Man kan også se på samarbeid som et middel for å nå velferdspolitiske mål hvor sammensatte problemer løses eller helhetlige tjenester til brukere leveres (Ferlie, Fitzgerald, McGivern, Dopson & Bennett, 2013).

3.2 Forutsetninger for tverretatlig samarbeid

Suksesskriterier

Faktorer som fremmer og hemmer tverretatlig samarbeid ble oppsummert i NOU 2009: 22, etter at en forskning på dette området ble foretatt i Storbritannia. Forskningsfunnene fra Storbritannia er i overensstemmelse med den norske forskningen, og det er en bred enighet om resultatene. Det fremkommer av forskningen, at det som fremmer tverretatlig samarbeid er:

«Klare og realistiske mål, klart definerte roller, sterk ledelse, styring på tvers av tjenester og gode systemer for deling av informasjon» (NOU 2009: 22, s. 54).

Hindringer

Hemninger i samarbeidet er det motsatte som fremkom av forskningen, det vil si: manglende tydelighet om felles mål, uklarheter i forhold til roller og ansvarsfordeling, manglende systemer for informasjonsdeling, mangel på opplæring og svak ledelse (Kinge, 2012, s. 43). Mangel på kommunikasjon og gjensidig forståelse er en av de viktigste hindringer for samarbeidsutvikling. I enkelte saker hvor altfor mange aktører er involvert, kan dette føre til at en familie ikke får koordinert hjelp (Kinge, 2012).

Et bedre samarbeid på statlig og kommunalt nivå må utvikles, slik at helhetlig og koordinert hjelp blir gitt tidlig nok (NOU 2009: 22, s. 9). Manglende ressurser i forhold til økonomiske virkemidler, antall ansatte og tid fremheves også som et hinder for samarbeid (Ødegård, 2016, s. 117). For å få til et bedre samarbeid trengs det å utarbeide retningslinjer og samarbeidsrutiner for det tverretatlige samarbeidet i kommunen. God kjennskap til hverandres faggrupper gjør at vi suksessfullt kan utnytte våre fellesfaglige ressurser (Kinge, 2012, s. 52).

3.3 Organisasjonsteori

Formelle offentlige organisasjoner omfatter blant annet direktorater, etater, kommunal forvaltning, kommunale bedrifter, fylkeskommunale myndigheter, skoler med mer. Disse er ulike hverandre på mange områder, men de deler visse kjennetegn som formelle organisasjoner, blant annet at de er opprettet for å ivareta kollektive interesser og oppgaver (Christensen, Egeberg, Lægreid, Roness & Røvik, 2015, s. 20). Til tross for at samarbeid inneholder organisering, er utført av organisasjoner og er et organisatorisk virkemiddel, brukes organisasjonsteorien sjeldent i forståelsen og analysen av samarbeid på velferdssfeltet (Breit & Andreassen, 2021, s. 7). Derfor er det vesentlig å studere organiseringen av offentlige organisasjoner, hvordan de utfører sine praksiser, og hvordan de endres og blir vedlikeholdt, for å forstå hvordan politiske tiltak og virkemidler utformes og virker, og hvilke konsekvenser de har for borgere, brukere og klienter. Organisasjonsteori er en middelvei mellom den legale tradisjonen, og en omgivelsesdeterministisk tilnærming. Den legale tradisjonen fokuserer seg om de juridiske kategoriene og det formelle regelverket, som er nødvendig for å kunne skape forståelse rundt organisasjonenes virkemåte. Den omgivelsesdeterministiske tilnærmingen ser organisasjonens virkemåte som en refleks av ytre

krav og nødvendig tilpasning til omgivelsespress. Offentlige organisasjoner er en del av et komplekst politisk og samfunnsmessig nettverk av organiserte borgere, brukergrupper og klienter (Christensen et al., 2015, s. 20-21). Kommuner kan ses på som organisatoriske kompleks som samarbeider med hverandre. De utveksler ressurser, har ulike oppgaver og står i overordnings- eller underordningsforhold til hverandre (Bukve, 2014, s. 111). Et slikt samarbeid kan bringe oss raskt over til koordineringsproblemer, hvor de enkelte delene i samarbeidet blir avhengig av hverandre. Når et samarbeid skal skapes på tvers av etater eller organisasjoner, må man prøve å påvirke den «tvungne» og frivillige koordineringen. Ett av samarbeids grunnleggende prinsipper er at det fins parter som ønsker å koordinere samarbeidet frivillig. Det å gjøre det beste for samarbeidet må bli ønskelig fra den enkelte, selv om det kan gå utover ens personlige interesser som kanskje ikke blir tilfredsstilt i samarbeidet (Jacobsen, 2004, s. 85). Tvungen koordinering i tillegg til frivillig koordinering, vil mest sannsynlig alltid være gjeldende som hjelpemiddel for å oppnå et velfungerende tverretattlig samarbeid. Utarbeidelse av regler og rutiner for hvordan tjenestene skal gå fram i enkelte saker vil være relevant for den type koordinering (Jacobsen, 2004, s. 98-99). Regler og rutiner skal hjelpe samarbeidsinstansene med fordeling av oppgaver, og når, hvor og av hvem de skal utgjøres. En annen mulighet for «tvungen» koordinering av samarbeid er utvikling av samhandlingsplaner på tvers av organisasjoner. En plan som fokuserer på handlinger «handlingsplan», definerer hva de ulike partene i samarbeidet skal gjøre. En slik plan fokuserer seg ikke i stor grad om resultater av koordinerte handlinger. Fokus på resultater legges i «resultatplaner», som innebærer mål for hva en enhet skal oppnå i en bestemt tidsperiode. I praksis er disse to planene slått sammen, og inneholder både beskrivelser av handlinger og resultater. En slik plan skal bli sendt til alle samarbeidsdeltakere for lesing, slik at alle samarbeidsdeltakere skal kunne sette seg godt i den (Jacobsen, 2004, s. 100-101).

3.4 Institusjonell logikk

Institusjonell logikk omhandler de samfunnsmessig konstruerte, historiske mønstrene av antakelser, praksis, verdier regler og oppfatninger som er med på å skape mening til virksomheten i et felt (Thornton & Ocasio, 2008, s. 101). De ulike mønstrene betegnes som «institusjonelle logikker». Logikkene danner basis for forståelser som former mål og midler i individers og organisasjoners handlinger (Reay & Hinings 2009, s. 629). Institusjonelle logikker former aktørenes fortolkning og vurdering av situasjoner, og deres reaksjoner på

impulser fra omgivelsene. De tilbyr verdier som viser til hvilke saker og løsninger er legitime, samt hjelper beslutningstakere med å forstå sine interesser og å forme deres beslutningspremisser (Ocasio, 1997, s. 198). I et organisatorisk felt dominerer gjerne en logikk, men et felt kan også være preget av opposisjonelle eller motstridende logikker. Dette kan skape spenninger og være en kilde til institusjonelle endring (Marquis & Lounsbury, 2007, s. 815, Reay & Hinings, 2009, s. 629-631). Mekanismer som stimulerer institusjonell endring omtales som «governance» på engelsk, og «samstyring» på norsk. Samstyring er en nettverksbasert styringsform som handler om å involvere aktører på tvers av grensene mellom stat, marked og sivilsamfunn, eller på tvers av nivåene kommune, stat og overnasjonale organer. Styringen foregår gjennom inter-organisatorisk samarbeid, nettverk og partnerskap. Disse formene for styring blir betegnet som samstyringens operative former (Frederickson, 2005). Samstyring beskrives som styring i og gjennom nettverk på tvers av organisasjoner og felt. Interorganisatorisk samarbeid, nettverk eller partnerskap brukes for utløsning av ressurser og sikring av koordinering når gjensidig avhengighet mellom aktører oppstår. Dette indikerer at hver enkelt aktør ikke har tilstrekkelige ressurser slik at de kan oppnå sine mål, noe som medfører at aktørene blir avhengige av samarbeid med hverandre (Agranoff & McGuire 2001; Hudson 1987; Klijn 2008; Rhodes 1996; Stoker 1998 i Andreassen & Fossetøl, 2014, s. 179). Samordning av aktører som benytter seg av ulike strategier, målsettinger og forståelser, hvor deres reguleringer kan være motstridende, kan være av krevende art (Klijn, 2005). Suksessen i samarbeidet oppnås gjennom mobilisering av ulike oppgaver, ressurser og tilnærminger som skaper mer helhetlig innsats, men samtidig vil ulikhetene mellom aktørene by på utfordringer i samarbeidet (Huxham, 2000, s. 352-353). En viktig forutsetning for måloppnåelse er derfor at visse betingelser er til stede. Det forutsetter nemlig at aktørene blir aktivisert, slik at en felles forståelse av formålet blir skapt. Felles forståelse av formålet kan da inspirere deltakerne til å få en forståelse om hvordan de enkeltvis og samlet kan bidra til felles måloppnåelse (Agranoff & McGuire, 2001).

3.5 Bakkebyråkrati

Lipsky (1980/2010) peker på krysspress og utfordringer som rammer bakkebyråkratene. Bakkebyråkratene beveger seg stadig på et spenningsfelt mellom de kravene og idealene profesjonen deres tilsier, og de begrensningene som pålegges i den kommunale jobben. Bakkebyråkrater får nemlig ikke nok ressurser for å kunne utføre

profesjonen sin tilstrekkelig. De opplever altfor store saksbelastninger i forhold til deres faktiske ansvar, noe som hindrer at de kan oppfylle sine mandater. Sosialarbeidere har ikke kapasitet til å foreta viktige hjemmebesøk, da de er overfylt med papirarbeid. Dette fører til måneders forsinkelser i utførelsen av noen oppgaver. En sosialarbeider som bruker 60% av sin tid på jobb til papirarbeid, har tilsvarende mindre tid til sine brukere (Lipsky, 2010, s. 29-30). Det ble påvist i en studie at det fins sammenhenger mellom dårlig mental helse og tre karakteristiske faktorer som kjennetegner bakkebyråkrati: ressurs utilstrekkelighet, overbelastning og rolletvetydighet. Det å være under konstant kontroll av myndigheter fører også til store stressbelastninger for bakkebyråkratene. Grunnen til at ressurser vanligvis er utilstrekkelige i bakkebyråkratier, er at etterspørselen etter tjenester har en økende tendens for å møte tilbudet. Observasjoner tyder på at bruken øker når offentlige tjenester blir utvidet. Dette fenomenet sammenlignes med utviklingen av Long Island Expressway, hvor det for å avlaste motorveien ble det lagt til flere baner av ingeniører. Resultatet var at ekstra fil reduserte kjøretiden til New York, men fikk også med det samme flere bilister til å bruke veien (Lipsky, 2010, s. 32).

3.6 Profesjonelle relasjoner

Sosiale relasjoner er et viktig aspekt av arbeidslivet, som influerer både ansatte i en organisasjon og organisasjonen som helhet (Baron, 1996). For de fleste vil kvaliteten av sosiale forhold med sine kollegaer, overordnede eller underordnede påvirke deres oppfatning av arbeidssituasjonen (James & James, 1992; MOW, 1987 i Tschan, Semmer & Inversin, 2004, s. 145). Jobbrelasjoner av høy kvalitet gjør det lettere for ansatte å utveksle kritiske informasjon og ideer, som er med på å utvikle og dele nyanserte problemløsninger. Dessuten bidrar gode relasjoner til forbedring av arbeidsprosesser og bedre organisasjonsfunksjon, og gjør det mulig for ansatte å overvinne usikkerheten og eksperimentere med løsninger (Carmeli, Brueller & Dutton, 2008, s. 83). Gjensidighet, respekt i arbeidsrelasjoner preget av høy kvalitet motiverer ansatte, og gjør dem mer villige til å jobbe seg gjennom problemer. Kvalitetsforhold bidrar til bredere forståelse av sine egne og andre synspunkter, og styrker ansattes evner til å oppdage organisatoriske signaler. I tillegg fremmer positive arbeidsforhold læringsatferd i arbeidet. Gode relasjoner må imidlertid ses i sammenheng med den mellomliggende psykologiske sikkerheten. Mennesker som føler seg

psykisk trygge vil automatisk være mer engasjerte i læringsatferden, som kan hjelpe organisasjoner i å nå en positiv endring (Carmeli et al., 2008, s. 84).

3.7 Kommunikasjon og rolleforventninger

I et samarbeid omkring barn er hovedmålet at barnet skal ha det bedre når de voksne snakker sammen. Kunsten i et vellykket samarbeid er å tåle uenighet, samt det å kunne kommunisere om oppståtte uenigheter, slik at samarbeidspartnere deretter kan handle konstruktivt og målrettet. Kommunikasjonskompetansen kan derfor bli utfordret i samarbeidsprosessen (Lund, 2018, s. 345). I arbeid med mennesker vil din yrkesrolle prege dine måter å kommunisere på. Enhver rolle består av et sett med forventninger rettet mot personer i bestemte situasjoner (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 242). Rolleforventninger preget av uklarhet eller ulikhet mellom partene kan føre til kommunikasjonsproblemer. Derfor er det vesentlig at partene i samhandlingen finner ut av gjensidige forventninger til hverandre. Klar og tydelig formidling av forventninger mellom fagfolk kan forebygge at vansker i kommunikasjonen oppstår. En dialog hvor begge partene analyserer sine roller og har muligheten til å ikke si seg enig i den andres rolleforståelse, bidrar til å unngå unødvendige misforståelser og frustrasjoner. Formidling og drøfting av forventninger til hverandre er en prosess som hjelper med å avgrense og utvikle funksjonelle roller. Ikke minst er denne prosessen med på å forebygge problemer som skyldes åpne eller skjulte ulikheter mellom fagpersonene knyttet til rolleforståelsen og gjensidige rolleforventninger (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 244). I større eller mindre grad kan man i yrkesroller støtte på spenningsforhold forankret i rolleforventninger. Når en fagperson skal utøve to eller flere roller samtidig så kan dette føre til rollekonflikter. Dette kan oppstå i tilfeller hvor en fagperson må kombinere i jobben sin en yrkesrolle knyttet til forvaltning, og en annen knyttet til pedagogisk tilrettelegging, omsorg eller behandling. Fagpersoner som oppfyller ulike roller samtidig må vurdere om dette lar seg gjennomføre i praksis, da i enkelte situasjoner må rollene fordeles på to personer (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 245).

Mangelfull dialog og kommunikasjon forårsaker store økonomiske tap for norske bedrifter og organisasjoner hver dag. Dette handler for eksempel om hvorvidt man føler seg som en del av fellesskapet, problemløsning, hvordan problemene blir oppdaget og analysert, og hvordan nye ideer kan bli utviklet. Det kan være mange varierte årsaker til hvorfor det ikke

lyttes mer i norske virksomheter. Tidspress og produktivitetskrav er en av grunnene til hvorfor dialogen ikke har bedre kår i norske bedrifter og organisasjoner. Overfylte arbeidsdager både for ledere og ansatte er en kamp om å nå tidsfrister og håndtere store mengder med papirarbeid. Tid til dialog i virksomheter hvor ansatte overfylles med arbeidsoppgaver og ulike krav, fortønes ofte seg som utilgjengelig luksus (Svare, 2008, s. 202-204). «Med det å gi rom for dialog og kritikk, er ingen luksus. Det er snarere en nødvendighet, og av flere grunner» (Svare, 2008, s. 204). Åpen dialog og kritikk i bedrifter og organisasjoner trengs for å kunne avdekke feil og mangler, slik at samhandlingen gir forventede resultater framover. Det er viktig å påpeke at kritikk i dialog skal være konstruktiv, slik at det blir mulig å ta et skritt framover. På den dialogiske arbeidsplassen skal dialogen være et forum for kompetanse, ide, -og perspektivutvikling, bevisstgjøring og læring. Dette har sitt utspring i Mill sin teori om at vi ikke lærer av erfaring alene. Erfaringer må man nemlig kunne drøfte sammen, slik at man oppnår en felles forståelse og tolkning av dem (Svare, 2008, s. 205).

4. Metode

I dette kapittelet blir den metodiske tilnærmingen presentert. Den metodiske fremgangsmåten i denne oppgaven er kvalitativt forskningsintervju. Jeg skal dermed begynne kapittelet med å gjøre rede for den samfunnsvitenskapelige metoden, hvor jeg skal kaste lys over hva metode og forskerens metodologiske posisjon er. Videre skal jeg belyse hva kvalitativ metode er, og fordype meg i det kvalitative forskningsintervjuet. Til slutt skal jeg belyse hvordan de empiriske funnene har blitt fremskaffet og analysert.

4.1 Samfunnsvitenskapelig metode

Det greske ordet «*methodos*» sammenligner metode med å følge en bestemt vei mot et mål. Metodelære, såkalt *metodologi*, er et redskap som veileder forskere om hvordan de skal gå fram i sin forskning. Selve begrepet «metode» indikerer fremgangsmåten forskeren velger å ta i datainnsamlingen. Det kan for eksempel være om forskeren velger å foreta observasjon, intervju eller tekstanalyse (Skilbrei, 2019, s. 13). Ulike forskningsmetoder gir ulike fremgangsmåter for å samle inn informasjon om den sosiale virkeligheten. Det mest sentrale er å sikre systematikk, åpenhet og grundighet (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016, s.

25). Forskning stiller strenge krav til «bevisbyrde» og transparens, for å muliggjøre at andre kan vurdere om våre antakelser er riktige (Johannessen, et al., 2016, s. 26). Forskerens metodologiske posisjon, metodevalget, bygger på kunnskapsteoretiske posisjon, *epistemologi*. Epistemologi danner to ytterpunkter for empirisk forskning. Det ene er å tenke på datamaterialet som blir skapt gjennom empirisk forskning som dokumentasjon på hvordan et fenomen er, eller hvordan det innvirker på andre fenomener. Det andre ytterpunktet handler om forståelse av det som skrives, sies eller gjøres i form av en konstruksjon, noe som blir til noe gjennom kontekst, fortolkning og relasjon. Behandling av empiriske data som et slags bevis for hvordan ting er, blir kalt for et *positivistisk kunnskapsteoretisk ståsted*. Å forstå noe som allerede er skapt, og ikke gir oss direkte kunnskap om hva som har skjedd, kalles for et *konstruktivistisk ståsted*. Det er vesentlig at forskeren bestemmer seg for hva slags kunnskapsteoretisk posisjon han eller hun står for. Noen ganger kan forskere veksle mellom de to overnevnte kunnskapsteoretiske ståstedene, avhengig av hva de behøver å samle data til (Skilbrei, 2019, s. 13). I min studie har jeg et kunnskapsteoretisk ståsted, da jeg bygger kunnskap basert på hva et utvalg av mennesker forteller meg, deres subjektive forståelse av hva de gjør, samt jeg sammenstiller disse ulike stemmene.

4.2 Valg av metode

Innenfor samfunnsvitenskapelige fag skiller man mellom kvalitative og kvantitative studier, og jeg har valgt en metode som fanger opp kvalitative aspekter ved sosial virkelighet. Det vil si at jeg er interessert i å fange opp meninger, opplevelser og erfaringer som det ikke kan festes tall på eller måles. Hensikten med denne oppgaven er å få mer kunnskap om samarbeid mellom krisesentre og barnevernstjenesten når det gjelder å snakke med barn om vold, og sikre at barn får tilpasset og helhetlig hjelp i tråd med gjeldende lovverk og offentlige føringer. Utvalget for denne masteroppgaven er sosialarbeidere som jobber på krisesenter og barnevernstjeneste. Kvantitativ metode i denne studien kunne ha for eksempel blitt brukt til å føre spørreundersøkelser om hvordan ulike barnevernstjenester og krisesentre over hele landet vurderer sitt samarbeid med hverandre, eller gjennomføre undersøkelser for å sammenligne håndtering av voldssaker fra starten av. Den metoden hadde likevel ikke gitt meg like utdypende og omfattende resultater, da jeg mener at gjennom kvalitative intervjuer med utvalget kommer jeg til å få større innsikt i informantenes erfaringer. Det finnes lite forskning innenfor akkurat denne tematikken, og derfor trenger dette området mer dybdekunnskap. En

styrke med kvalitative tilnæringer egner seg godt til å undersøke temaer det er lite forskning på fra før (Thagaard, 2019, s. 12).

4.3 Kvalitativ metode

«Denzin & Lincoln (2018:1-2) fremhever at begrepet kvalitativ innebærer å fremheve prosesser og mening som ikke kan måles i kvantitet eller frekvens» (Denzin & Lincoln i Thagaard, 2019, s. 15).

Kvalitative metoder har tradisjonelt vært forbundet med forskning som inneholder nær kontakt mellom forsker og forskningsobjekter, gjennom deltakelse i form av observasjon og intervju. I de senere år har analyser av verbale og visuelle uttrykksformer blitt mer utbredt i kvalitativ forskning. Studier av nettsteder, og digital kommunikasjon har blitt en vesentlig del innenfor kvalitative analyser. Målsettingen med den kvalitative tilnærmingen er å oppnå en forståelse av sosiale fenomener. Denne studien som er preget av nær kontakt mellom forsker og personer i feltet, gir denne metoden forutsetninger for at vi kan forstå sosiale fenomener på bakgrunn av de kontaktene vi etablerer gjennom deltakende observasjon eller intervju (Thagaard, 2019, s. 11).

Den kvalitative metoden kan inndeles i fem kategorier:

- Observasjon
- Intervju
- Analyse av tekster og visuelle uttrykksformer
- Analyse av audio-og videoopptak
- Internett (Thagaard, 2019, s. 12).

Intervju og deltakende observasjon er de mest brukte metodene i den kvalitative tilnærmingen. Intervjuer danner basis for innsikt i informantenes opplevelser, meninger, selvforståelse og erfaringer. Observasjon er derimot godt egnet om man ønsker å få innsikt i personer atferd og hvordan personer samhandler og forholder seg til hverandre i en viss setting. Deltakende observasjon gir et godt grunnlag for forståelse av den sosiale sammenhengen som foregår mellom mennesker. Det mest karakteristiske for intervju og observasjon er at forsker får en direkte kontakt med personene forskeren observerer og/eller

intervjuer. Når det gjelder *analyser av audio-og videoopptak* blir den metoden beskrevet av Silverman som «naturlig forekommende data». Denne datatypen krever ikke at forsker skal være til stede, men at forskeren har i ettertid innvirkning på transkripsjonen av dataene. Opptak av samtaler gir videre grunnlag for diskursanalyser (Hepburn & Potter, 2007 i Thargaard, 2019, s. 13). Den siste formen for den kvalitative datainnsamlingen er *internett*. Denne metoden blir ofte brukt ved intervjuing av personer digitalt, noe som gir forskere muligheter for gjennomføring av intervjuer med personer over store geografiske områder. De overnevnte kvalitative tilnærmingene har et felles trekk, nemlig at de kommer til uttrykk i tekstform. Når en forsker har vært ute i feltet, kan teksten være i form av notater fra observasjoner eller intervjuer, og/eller inneholde utskrifter av opptak fra intervjuer (Thagaard, 2019, s. 13). I neste avsnitt presenteres det kvalitative forskningsintervjuet- valgte formen for kvalitativ forskning i mitt forskningsprosjekt.

4.4 Det kvalitative forskningsintervjuet

«Hvis du vil vite hvordan folk oppfatter verden og livet sitt, hvorfor ikke spørre dem?» (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 18).

«Det kvalitative forskningsintervjuet søker å forstå verden sett fra intervjupersonens side» (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 20). Målet med kvalitativt forskningsintervju er å få frem folks erfaringer og avdekke deres opplevelse av verden forut for vitenskapelige forklaringer. Rammen for gjennomføring av intervjuer i denne studien er delvis strukturert. Det kvalitative forskningsintervjuet er en samtale mellom forsker og intervjuperson, som styres av de strukturerte spørsmålene forskeren vil få kunnskap om, og de temaene intervjupersonene tar opp. Spørsmålene pleier å være utarbeidet på forhånd, med rom for intervjupersonens fortellinger. En fleksibel struktur gir muligheter for at forskeren kan både følge med på deltakerens fortellinger, og passe på at forhåndsutarbeidede temaer blir besvart i løpet av intervjuet (Thagaard, 2019, s. 91). Jacobsen (2015) påpeker at kvalitative intervjuer foregår i form av ansikt-til-ansikt samtaler, men kan også bli gjennomført digitalt eller via telefon. Innsamling av data kan skje via en lydbåndopptaker, skriftlig eller ved hjelp av begge deler (Jacobsen, 2015, s. 146-147). I denne studien vil intervjuene ha både lite strukturert og strukturert form. Lite strukturert form blir aktivt bruk ved åpne substansspørsmål, da jeg ønsker at informantene mine skal kunne snakke fritt om sine opplevelser og erfaringer, uten at

de blir avbrutt av meg. Fra den andre siden vil jeg også benytte meg av den strukturerte formen da jeg ønsker meg å få konkrete og spesifikke svar på forskningstemaet. Kvale og Brinkmann (2019) understreker at forskningsintervju bør ikke betraktes som en fullstendig åpen og fri dialog mellom forsker og informant som to likestilte partene. Forskningsintervju er en spesifikk profesjonell samtale, hvor klare asymmetriske maktforhold mellom forsker og respondent kommer til syne (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 51). Denne påstanden stiller jeg meg kritisk til, da alle mine informanter er eldre, høyt utdannede personer med lang erfaring innenfor undersøkende feltet. Jeg som utenforstående mastergradsstudent med ennå ingen erfaring fra barnevernstjeneste eller krisesenter, har behandlet mine respondenter med stor respekt for deres kunnskap. Min forskerrolle var å legge føringer i forhold til hva respondentene skal besvare, men det er dem som var kilden til kunnskap i denne forsker-intervjuperson-relasjonen. Gjennom å høre på deres fortellinger under intervjuene og senere ved transkripsjonsprosessen, har jeg fått anledning til å delta i en enorm kunnskapsreise.

4.5 Utvalg og rekrutteringsprosessen

Utvalget i dette forskningsprosjektet er to sosialarbeidere fra et krisesenter og to fra en kommunal barnevernstjeneste. Utvalgskriteriet for ansatte på krisesenter er at de har et særskilt ansvar for å jobbe med barn, og har erfaring med samarbeid med barnevernstjeneste. For ansatte i barnevernstjenesten er utvalgskriteriet å ha erfaring med voldssaker og at ansatte har samarbeidet om det med krisesenter. I utgangspunktet skulle utvalget mitt bestå av fem personer: to personer fra en barnevernstjeneste og tre fra et krisesenter. Etter at jeg fikk kontakt med ett krisesenter så var avtalen først at jeg skulle få intervju tre ansatte. En kort tid før jeg skulle gjennomføre intervjuene konkluderte lederen på krisesenteret med at det blir nok med å intervju to personer med mest erfaring fra et slik samarbeid. Dataen jeg hadde klart å innsamle gjennom de fire intervjuene ga meg likevel omfattende og rikt materiale, som var nok for å kunne starte analyseprosessen. Nedenfor gir jeg en kort presentasjon av alle intervjudeltakerne.

Tabell 1: Oversikt over informanter

	Informant 1.	Informant 2.	Informant 3.	Informant 4.
Utdannelse	Sosialfaglig	Sosialfaglig	Helsefaglig (Sykepleie)	Pedagog (Barnehagelærer)
Stilling	Avdelingsleder i i barnevernstjenesten	Kontaktperson* i barnevernstjenesten	Fagutvikler* på krisesenteret	Enhetsleder på krisesenteret
Arbeidserfaring	20 år i barnevernstjenesten	20 år i barnevernstjenesten	9,5 år på krisesenteret	6 år på krisesenteret

*Kontaktperson- kontaktpersoner utpekes for å sikre oppfølging av brukere;

*Fagutvikler- fagutvikler har ansvar for å blant annet implementere tjenestens kompetanse-, opplærings- og fagutviklingsplan, og etablere samarbeid med relevante fag- og kompetansemiljøer;

Ettersom utvalget i denne studien er lite er det viktig at utvelgingsprosessen er hensiktsmessig for problemstillingen. Valgte rekrutteringsmetoden for denne studien er *snøballmetoden*. Denne metoden er den mest brukte og tradisjonelle formen for rekruttering ved kvalitative forskningsintervjuer. Fremgangsmåten går ut på å først kontakte de personene som har de kvalifikasjonene, egenskapene en forsker mener er relevante for dens problemstilling i forskningsprosjektet. Det neste steget er å be personen man fikk kontakt med først om å oppgi navn på andre personer som kjennetegnes av tilsvarende egenskaper (Thagaard, 2019, s. 56).

Før rekrutteringsprosessen var satt i gang, måtte jeg først få en godkjenning fra norsk senter for forskningsdata (NSD). Thagaard skriver at forskningsprosjekter som behandler personopplysninger er underlagt personopplysningsloven, noe som betyr at de er meldepliktige (Thagaard, 2019, s. 22). Mitt forskningsprosjekt er meldepliktig da prosjektet

skulle behandle personopplysninger. Etter at jeg fikk godkjent forskningsprosjektet mitt, sendte jeg ut forespørsler om deltakelse til flere krisesentre og en barnevernstjenester. En uke etter sendte forespørsler fikk jeg kontakt med et krisesenter og en barnevernstjeneste.

Rekrutteringsprosessen min består dermed av to deler. Først fikk jeg svar fra et krisesenter som var villig til å bistå meg i forskningsprosjektet. Jeg fikk da først kontakt med en person, nemlig enhetsleder. Jeg kontaktet personen via mail hvor jeg beskrev kort hvem jeg er, hva jeg studerer, og kort informasjon om prosjektet. I tillegg la jeg til et vedlegg med forespørsel om deltakelse hvor hele forskningsprosjektet mitt er nøye beskrevet, og hvor deltakere kan signere samtykke om deltakelse (se vedlegg 2). Etter at jeg fikk kontakt med første personen som jeg kaller her for «kontaktpersonen», spurte jeg om forslag til andre deltakere da jeg i utgangspunktet ønsket å intervju tre personer fra krisesenteret. Thagaard (2019) nevner noen etiske problemer knyttet til hvordan rekruttering av utvalget i snøballmetoden foregår.

Rekrutteringsprosessen starter nemlig med at en person blir kontaktet først, så foreslår den personen en annen person relevant for studien som forsker kan kontakte. I en slik situasjon får forskeren vite navn og informasjon om de «andre» mulige informantene uten at de selv har gitt samtykke til det. Dette kan by på etiske problemer i henhold til prinsippet om at alle deltakere skal først signere samtykke til deltakelsen. Dessuten kan de foreslåtte informantene stille spørsmål til hvorfor de har blitt valgt. Forslaget til løsning av dette etiske problemet er at foreslåtte personer kan gi sitt samtykke om at kontaktpersonen kan formidle videre deres opplysninger til forskeren (Thagaard, 2019, s. 57). På bakgrunn av dette ba jeg kontaktpersonen om å videresende e-posten jeg sendte sammen med samtykkeerklæringen, slik at de foreslåtte deltakere kunne først bli kjent med prosjektets innhold. Før jeg fikk navn på de «andre» foreslåtte deltakerne, fikk de lest forespørselen om deltakelse, og ga samtykke til å oppgi deres navn til meg via kontaktpersonen. Videre foregikk kontakten med den «andre»-respondenten via kontaktpersonen som var deres leder. På den måten fikk jeg etablert kontakt med to informanter fra krisesenteret. En av informantene var nemlig lederen jeg først fikk kontakt med. Samme fremgangsmåten ble brukt med barnevernstjenesten. En av barnevernstjenestene jeg sendte forespørsel om deltakelse til svarte at to personer vil stille opp til intervjuene. Personen som kontaktet meg, var en av dem som ville være med på prosjektet. Det neste steget i etablerte kontakten med barnevernstjenesten var å få navn på den «andre» personen. Kontaktpersonen foreslo den «andre» personen etter at informanten først ble kjent med «forespørselen om deltakelse». Deretter fikk jeg både e-post og telefonnummer til den andre intervjupersonen og vi fikk etablert kontakt.

4.6 Intervjuguiden og intervjuprosessen

En intervjuguide er et manuskript som gir struktur for forløpet av intervju. En slik guide kan enten inneholde noen åpne temaer den skal dekke, eller ha form av detaljerte spørsmål. I semistrukturerte intervjuer, vil guiden ha form av forslag til emner og spørsmål (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 162). Intervjuguiden min (se vedlegg 3) består av flere åpne spørsmål, slik at informantene kan snakke fritt om sine erfaringer og opplevelser knyttet til samarbeidet mellom krisesentre og barnevernstjenester. Under intervjuet hadde jeg intervjuguiden utskrevet slik at jeg ikke mister strukturen og kontrollen på spørsmålene.

Kvale og Brinkmann (2019) understreker at de første minuttene av intervjuet er avgjørende. Informantene vil gjerne ha en oppfatning av intervjueren før de er klare for å snakke åpent og fritt om sine erfaringer foran en fremmed. Derfor er det viktig å starte intervjuet med en brifing. Brifing omfatter informasjon om hvordan en lydbåndopptaker blir brukt under intervjuet og en kort fortelling om intervjuets og studiens formål. Teknisk utstyr må testes før intervjuets start, derfor er det lurt å innlede intervjuet med en prøve for å sjekke om alt virker (Dalland, 2020, s. 93). Det er også av stor betydning å spørre om intervjupersonen har noen spørsmål før intervjuets oppstart. Under intervjuet er det vesentlig at forskeren lytter oppmerksomt, viser interesse, og ikke minst respekt og forståelse for deltakerens fortellinger. Brifingen bør bli fulgt opp av debrifing ved intervjuets slutt. Når intervjuet er over kan det oppstå anspenthet eller angst hos intervjupersonen, etter at vedkommende har vært åpen om sine personlige og emosjonelle opplevelser. Respondenten kan da lure på hva som kommer til å skje med intervjuopptaket (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 160-161). Jeg hadde ikke kjennskap til intervjudeltakere fra før av og derfor var det viktig å starte intervjuer med brifing hvor jeg fortalte litt om meg selv, hva jeg studerer, hvor jeg kommer fra og hva som er formålet med mitt forskningsprosjekt. Videre har jeg fortalt hvordan jeg skal bruke lydbåndopptakeren, og at jeg- om ønskelig, kan slå den av i løpet av intervjuet. Alle informantene ble også spurt om de har noen spørsmål både ved brifingen og debrifingen. Ved debrifingen har jeg spesifisert informasjonen om hva som kommer til å skje med intervjuopptakene, og at de skal bli slettet ved prosjektets slutt i juni 2021. Denne informasjonen har blitt gitt skriftlig og muntlig til alle intervjupersonene. Etter at kontakten med informantene ble etablert, har jeg sørget for at vi møtes på et tidspunkt som passer best mulig for dem, og et sted hvor de føler seg komfortable. Intervjuene med informantene fra

krisesenteret foregikk etter intervjupersonenes ønske digitalt via Teams, 4 uker etter etablerte kontakten. I samarbeid med informantene fra barnevernstjenesten fikk vi avtalt at intervjuene skal foregå fysisk på et lokale i barnevernstjenesten de jobber på. Dette lot seg dessverre ikke gjennomføre, da på grunn av korona viruset fikk alle ansatte ved barnevernstjenesten hjemmekontor. I denne situasjonen måtte vi ta intervjuene via Teams på samme tidspunkt vi først avtalte å møtes fysisk, 2 uker etter at vi opprettet kontakt. I utgangspunktet ville jeg intervju 3 personer fra krisesenteret, men deres tilbakemelding på det var at to personer blir nok for å gi meg et utdypende svar på mine spørsmål, da de sitter igjen med lang erfaring fra et samarbeid med barnevernstjenester. Rett før jeg skulle gjennomføre de siste intervjuene med krisesenteret har intervjudeltakerne uttrykt et ønske om å delta i intervjuet samtidig. Dette stilte jeg meg kritisk til, da jeg var redd de blir påvirket av hverandres uttalelser, og at deres tankegang blir endret under påvirkning av andre deltakerens utsagn under intervjusituasjonen. Intervjuet foregikk da i form av gruppeintervju. Thagaard skriver at i gruppeintervjuer kan en med avvikende synspunkter ha tendens til å verge seg for å presentere den i gruppen. Dette fordi at de mest dominerende synspunkter ofte fremmes i diskusjonen. Derfor er det hensiktsmessig at alle personer i gruppeintervjuer har felles grunnlag å diskutere ut fra (Thagaard, 2019). Under mitt gruppeintervju hadde begge informantene felles faglig grunnlag og erfaringer de snakket ut fra. Likevel opplevde jeg som forsker flere ulemper enn fordeler med denne intervjuformen. Det positive med gruppeintervjuet var at intervjupersonene bygget på hverandres uttalelser i noen av spørsmålene. En av utfordringene var for eksempel at når en intervjudeltaker ville si noe, så ble den avbrutt av den andre deltakeren. I slike situasjoner følte jeg at førstnevnte personen ikke lenger hadde lyst til å fullføre sin tanke etter avbrytelsen av andre intervjupersonen. Dette fikk meg spesielt til å tro at vedkommende sin tankegang ble endret da den andre intervjudeltakeren holdte på å svare. Dette forårsaket at jeg ikke fikk utdypende svar på spørsmål fra begge deltakerne. Under de individuelle intervjuene med barnevernstjenesten fikk jeg fange opp helhetlige, utdypende svar på alle spørsmål, noe som gjorde at intervju kvaliteten var bedre enn i tilfellet med krisesenteret.

4.7 Etiske retningslinjer

Den nære kontakten som oppstår mellom forsker og intervjuperson, stiller spesielle etiske krav til forskeren. Thagaard (2019), fremhever tre tradisjonelle aspekter ved etiske retningslinjer for kvalitativ metode. Disse er: informert samtykke, konfidensialitet og konsekvenser av å delta i forskningsprosjekter (Thagaard, 2019, s. 22). Informert samtykke innebærer informasjon om prosjektets overordnede mål, så vel som eventuelle risikoer og fordeler ved deltakelse for forskningsdeltakere. Den skal sikre at deltakelsen er frivillig, og at man når som helst kan trekke seg fra undersøkelsen. Informert samtykke er sterkt forankret i prinsippet om «individuell autonomi», da dette prinsippet respekterer menneskers evne til å fatte egne beslutninger. Respondenter bør informeres om formålet med prosjektet, samt prosedyrer knyttet til brifing og debrifing. Dessuten bør samtykket presisere informasjon om hvem som får adgang til intervjumaterialet, forskerens rett til offentliggjøring av intervjuet, og respondentenes mulighet til å få adgang til transkripsjon av den kvalitative forskningen (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 104). En skriftlig avtale mellom deltaker og forsker kan tjene som beskyttelse, spesielt når det dreier seg om fremtidig bruk av forskningsmaterialet, og intervjupersonens samtykke til å delta i forskningsprosjektet (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 105). Respondentene i forskningsprosjektet mitt fikk skriftlig detaljert beskrivelse om prosjektet før intervjuene fant sted. Skriftlig «forespørsel om deltakelse» ble sendt sammen med samtykkeerklæringen som ett dokument via e-post, slik at det skulle være mest oversiktlig som mulig for deltakerne. I den skriftlige forespørselen om deltakelse ble intervjupersonene informert om blant annet at det er frivillig å delta i studien, og at de kan når som helst trekke seg fra den uten å måtte oppgi grunn til dette.

Konfidensialitet handler om enighet mellom forsker og deltaker om hva som blir gjort med dataene etter forskningsprosjektet avsluttes. Konfidensialitet inneholder ofte at data som kan identifisere deltakerne ikke avsløres. Hvis noen data i forskningsprosjektet skulle potensielt innebærer det å avsløre deltakerens identitet for andre, bør intervjupersonen bli informert om at identifiserbar informasjon offentliggjøres. Dette omfatter forskningsdeltakerens rett til privatliv som kan by på etiske og vitenskapelige dilemmaer (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 106).

Forskere bør også forholde seg til konsekvenser av kvalitative undersøkelser som muligens kan påføre skade intervjupersonene, og de fordeler de kan forvente å få ved deltakelsen (Kvale & Brinkmann, 2019, s. 107). «Forskeren har ansvar for å unngå at forskningsdeltakerne blir utsatt for alvorlig fysisk skade eller andre alvorlige eller urimelige belastninger som følge av forskningen» (NESH, 2016: 19 i Thagaard, 2019, s. 26). Forskeren skal altså arbeide ut fra grunnleggende respekt for menneskeverd, og respektere deltakerens autonomi, frihet, integritet og medbestemmelse. I praksis vil disse prinsippene bety at vi må vurdere hva slags mulige konsekvenser kan forskningsprosjektet ha for deltakeren. Det etiske ansvaret for forskeren er da å søke å unngå at forskningen medfører negative konsekvenser for intervjupersoner (Thagaard, 2019, s. 26). Informantene mine ble muntlig opplyst om at jeg står ansvarlig for beskyttelsen av deres integritet i forskningsprosessen, og at jeg sørger for at de ikke skal få noen negative konsekvenser som følge av deltakelsen. Jeg har også informert dem om fordelene ved deltakelse. Takket være deres vilje til å delta i intervjuer, bidro de til å få økt kunnskap på dette området.

4.8 Reliabilitet

Forskningens reliabilitet er forankret i spørsmålet om studien er utført på en pålitelig, troverdig og tillitsvekkende måte. Reliabilitet må bli argumentert for, slik at forskerens argumentasjon overbevise den kritiske leser om kvaliteten av utførte forskningen, og verdien av resultatene. Derfor er det avgjørende at forsker er nøye med å beskrive måten dataene blir fremskaffet på. Reliabiliteten kan bli styrket ved å gjøre forskningsprosessen «gjennomsiktig», noe som går ut på å gi en detaljert beskrivelse av forskningsstrategi og analysemetoder slik at forskningsprosessen kan bli vurdert trinnvis av utenforstående (Thagaard, 2019, s. 188). På bakgrunn av prinsippet om reliabilitet har jeg prøvd å beskrive datainnsamlingen i denne studien så detaljert og spesifikt som mulig.

Forskerens reflektering over konteksten for innsamlingen av data, og relasjonen etablert til forskningsdeltakere er også en del av reliabiliteten. Relasjoner til personer i felten kan influere på den informasjonen forskeren får, og derfor er det vesentlig med hvordan forskeren fremstår for forskningsdeltakere (Thagaard, 2019, s. 189). Jeg har fått en god relasjon til alle informantene, preget av åpenhet. Dette gjorde at jeg stort sett fikk gode og

utdypende fortellinger på mine spørsmål. I intervjuene med krisesenteransatte var relasjonen mindre åpen, og da fikk jeg mindre utdypende svar enn de jeg fikk fra andre deltakere.

4.9 Validitet

Validitet er knyttet til forskningens resultater og fortolkningen av innsamlede data. «Den handler om gyldighet av de tolkninger forskeren kommer frem til» (Mason, 2018: 239 i Thagaard, 2019, s. 189). Validitetsbegrepet kan bli presisert ved å stille spørsmål til tolkninger vi har kommet frem til, om de er gyldige i forhold til hvordan det vi har studert er i virkeligheten. Ved å stille oss kritisk til gjennomgangen av analyseprosessen, styrker vi validiteten. Tolkninger presentert i en vitenskapelig publikasjon skal være nøye begrunnet, og det skal finnes dokumentasjon for enhver datatolkning (Thagaard, 2019, s. 189).

4.9.1 Forskerens tilknytning til miljøet

Den forståelsen vi utvikler mens vi forsker har sitt grunnlag i om vi har en tilknytning til miljøet vi studerer, eller om vi er utenforstående. Thagaard (2019) påpeker at når vi har tilknytning til miljøet fra før av, så utvikler vi en forståelse «innenfra», og kan derfor få et veldig godt grunnlag for forståelsen av studerte fenomenet. En styrke er også at vi kan forstå deltakerens situasjon på bakgrunn av egne erfaringer. Fra den andre siden kan tilknytningen til miljøet ha en negativ konsekvens, da vi kan overse nyanser som ikke er i samsvar med egne erfaringer. En utenforstående forsker vil først utvikle en forståelse av deltakernes situasjon på basis av budskap formidlet gjennom intervjupersonens fortellinger. Dette kan likevel by på utfordringer i forhold til forståelse av fremmede for en utenforstående situasjoner. Da må en forsøke å forstå deltakerens verden, og budskap gitt gjennom fortellinger fra feltet (Thagaard, 2019, s. 190). Jeg som forsker har ikke tilknytning til miljøet, da jeg aldri har jobbet på en barnevernstjeneste eller krisesenter før. Den eneste koblingen til miljøet er at jeg og mine informanter representerer samme yrkesgruppe og har lik utdanning. Den teoretiske kunnskapen fra både bachelor og master studiet gjorde at det ikke var vanskelig for meg å forstå de situasjonene intervjupersonene fortalte om under intervjuet. Jeg vil likevel påstå at det hadde vært lettere for meg å forstå informantene enda bedre om jeg hadde vært i situasjoner hvor jeg samarbeidet med noen av instansene om voldsutsatte barn.

På bakgrunn av at vi har samme utdanningsgrunnlag så kan man ikke betegne meg som «helt utenforstående».

4.10 Analyse av intervjuene

Fundamentet for denne prosessen danner vi allerede ved utarbeidelsen av intervjuguiden. Da har vi allerede tanker om hva vi vil finne ut av i forskningen og utarbeider intervju spørsmål slik at de belyser problemstillingen. Analysen av funn får forskeren til å tenke over hva dataene betyr, og hvilke perspektiver de kan bli forstått fra. En god analyse kan åpne for ulike tolkninger, og ifølge Dalland (2020), det å veksle mellom analyse og forskning er en kvalitetskontroll i analyseprosessen. I intervjuanalysen vil oppdeling i mindre deler hjelpe forskeren med å plukke ut de viktigste momentene som belyser forskningens problemstilling (Dalland, 2020, s. 94).

Det første steget i tekstanalysen er å gjøre seg fortrolig med intervjureferatene. Dette innebærer at vi må lese teksten inngående, slik at vi kan danne oss et bilde av hvilke fenomener teksten kan gi en forståelse av. Det neste steget er å vurdere hvilken analytisk tilnærming vi synes er mest hensiktsmessig for studien vår (Thagaard, 2019, s. 151). Under intervjuene beskrev alle informantene ulike erfaringer og opplevelser knyttet til studiens problemstilling. Analyseprosessen min er delt i to deler. Først benyttet jeg meg av en temaanalytisk tilnærming, slik at jeg kan gå i dybden på alle temaene som ble løftet opp. I bearbeidelsen av samlet materiale fra alle intervjuene brukte jeg Perception of Interprofessional Collaboration Model, som et verktøy som hjalp meg med å dele opp temaene på individ-og systemnivå.

4.10.1 Temaanalytisk tilnærming

I utførelsen av temaanalyser blir oppmerksomheten rettet opp mot temaer presentert i prosjektet, hvor forskeren analyserer funn om hvert tema fra alle intervju personene. Det viktigste aspektet i temaanalytiske tilnærmingen er kvaliteten av funnene, da komplekse data om ett gitt emne gir oss en nyansert innsikt (Terry, Hayfield, Clarke & Braun, 2017, s. 22). Vi går i dybden på de enkelte temaene, og sammenligner funn fra hvert intervju. «Fremgangsmåten for denne typen analyser er at vi sammenligner «på tvers» av dataene slik at vi kan gå i dybden på de enkelte temaene» (Thagaard, 2019, s. 171). Dataene må bli

klassifisert og kodet på en enhetlig måte, for at forskeren skal kunne utføre sammenligninger. Kritikken av denne tilnærmingen innebærer utfordringer knyttet til vurderingene av temaer som blir løsrevet fra den opprinnelige konteksten de ble fremstilt i. Ved sammenligning av ulike utsnitt fra intervjuene, løsriver vi dem fra den opprinnelige sammenhengen. Derfor er det viktig at vi knytter de ulike utsnittene fra hvert intervju til den opprinnelige konteksten de var en del av. For å få et helhetlig perspektiv, foretar forskeren vurdering av de enkelte utsagn fra hvert intervju opp mot intervjuet som helhet. Analyser av sammenhenger mellom temaene danner fundament for utvikling av en helhetlig forståelse over materialet. Den temaanalytiske tilnærmingen tilsier at forskeren skal kode data og dele den inn i kategorier (Thagaard, 2019, s. 172). I kodeprosessen vil forskeren etter hvert merke likheter og mønstre på tvers av dataene (Terry, et al., 2017, s. 23). Dette danner grunnlag for et felles utgangspunkt for analyser som har som mål å gå i dybden på de ulike temaene, og forstå fenomenet i kontekst. For at den temaanalytiske tilnærmingen skal gi uttelling er det vesentlig at forskeren har innsamlet informasjon fra intervjupersonene om det samme temaet, da dette gir grunnlag for sammenligning av utsagn (Thagaard, 2019, s. 172). Etter transkripsjonsprosessen av intervjuene måtte jeg plukke ut temaer som var mest relevante for problemstillingen min. Jeg måtte lage kategorier som belyste temaet på best mulig måte, og da var jeg nødt til å utelukke noen av temaene informantene fortalte om. I løpet av analyseprosessen lagde jeg kodeord til alle intervjuene, som blir brukt videre i analysedelen.

4.10.2 Perception of Interprofessional Collaboration Model

«PINCOM»-modellen brukes blant annet til å kartlegge hvordan samarbeid mellom profesjonelle tjenester oppleves av ulike aktører, og kan brukes som analyseverktøy for dialoger om samarbeid (Ødegård, 2016, s. 113). Modellen er delt inn i tre nivåer: individnivå, gruppenivå og organisasjonsnivå. Disse tre nivåene er videre belyst av tolv ulike begreper som skal hjelpe forskeren å undersøke hvordan profesjonelle forstår samarbeid. Disse er: (motivasjon, rolleforventninger, personlig stil og profesjonell makt)- på individnivå, (gruppeledelse, mestring, kommunikasjon, sosial støtte)- på gruppenivå og (organisasjonskultur, organisasjonsmål, organisasjonsansvar og organisasjonsmiljø)- på organisasjonsnivå (Ødegård, 2016, s. 120-124). I analysen min har jeg benyttet meg av «PINCOM» modellen for å få en bedre innsikt i samarbeid på individ- og systemnivå.

Modellen hjalp meg også med å plukke ut de viktigste momenter i funnene mine, og deretter gruppere dem i to hovedkategorier, med tre underpunkter hver.

5. Presentasjon av funn

Analysen viser at informantene aktualiserer flere faktorer som potensielt kan innvirke på samarbeidet mellom de to tjenestene. Disse faktorene beskrives i det følgende under to hoved-overskrifter: suksesskriterier og utfordringer for tverretattlig samarbeid.

5.1 Suksesskriterier for tverretattlig samarbeid mellom barnevernstjeneste og krisesenter om voldsutsatte barn

Samarbeid på systemnivå

Analysen viser at informantene har erfart en styrking på systemnivå når det gjelder tverretattlig samarbeid. For eksempel nevnes formelle samarbeidsavtaler som en nøkkel til et godt og systematisert tverretattlig samarbeid. Tjenestenes økte samarbeidsfokus beskrives på følgende måte:

«Når jeg startet i barneverntjenesten for 20 år siden, så hadde vi veldig lite, eller jeg hadde hvertfall veldig lite kontakt med krisesentre. Så det var faktisk sånn at det var opparbeidet og innarbeidet krisesenter i kommunen vår for 20 år siden, men vi kjente nok ikke så godt til hverandre, eller jeg kan ikke huske at det var så veldig tett og nært samarbeid som det er nå (...)» (ansatt i barnevernstjenesten)

«Det kan selvfølgelig være personavhengig, men jeg føler at vi er på systemnivå, og det er så godt at det drar med seg et godt samarbeid nesten uavhengig av hvem det er. Det gjelder hos oss også da, ikke bare enveis» (ansatt i krisesenter)

Sitatene viser at tverretattlig samarbeid styrkes gjennom formelle avtaler forankret på ledelsesnivå, med god kjennskap til hverandres tjeneste og jevnlig kontakt. Disse faktorene bidrar til mer systematisk ansvarsfordeling og rolleavklaring mellom tjenestene. Dette illustreres i følgende sitater:

«Hvis vi fikk en familie hit så ønsker vi veldig raskt kontakt med barnevernstjenesten hvor det var nødvendig, nettopp fordi at vi skulle ha en rolle-avklaring på hvem som skal gjøre hva, hvem som skulle for eksempel ta de samtalene med barna, og det foregår mye mer systematisk nå» (ansatt i krisesenter)

«Det er jo veldig viktig at vi på en måte møtes jevnlig med de kontaktpersoner, at vi har på en måte et formalisert samarbeid, det er ganske viktig at det er forankret på ledelsesnivå. Det er veldig viktig for samarbeidet» (ansatt i krisesenter)

De ansatte er altså bevisst systemnivåets rolle i samarbeidet, og de nevner også mer overordnede føringer på samfunnsnivå. Slike føringer virker å ha bidratt til at samarbeid mellom dem oppleves som 'selvfølgelig':

«Så jeg tenker på dem som en veldig naturlig samarbeidspartner i de sakene der det er aktuelt, men jeg tenker ikke på krisesentre på mer overordnet plan. Samarbeidet med kommunen og krisesenter, er jo nedfelt i handlingsplanen mot vold for eksempel, men det tenker jeg ikke så mye på, samtidig så jeg vet at de finnes og at jeg lett kan ta kontakt med dem hvis jeg har bruk for det» (ansatt i barnevernstjenesten)

Dette sitatet eksemplifiserer at de ansatte har god kjennskap til føringer og lovverk, men det er den lokale kjennskapen til hverandres tjenester som først og fremst er i forgrunnen.

Analysen viser videre at spesifikke metoder for samarbeid har også betydning for hvorvidt samarbeid fungerer. En av informantene fra barnevernstjenesten, forteller om en metode som brukes i den aktuelle kommunen for å sikre at barn får et helhetlig tjenestetilbud:

«i vår kommune så har vi et ganske godt system rundt det, vi har noe som heter BTI modellen (Bedre tverrfaglig innsats) som hele kommune følger» (ansatt i barnevernstjenesten)

Informanten beskriver trinn for trinn hvordan samarbeidet utfra «BTI» modellen foregår.

Denne praksisen vises i følgende sitat:

«det er en «BTI» leder i hvert område i byen, hvor de kaller inn de ulike etatene, eller instansene som kan være aktuelle, hvor den fordeler og på en måte avklarer litt roller. Alle barnehager og skoler, alle som er i kontakt med barn og ungdom, skal fylle ut undringsnotater, og når det blir på en måte nok at de tenker at her har jeg faktisk en bekymring, så skal jeg melde det inn til «BTI», og så blir vi samlet flere instanser sammen med familien, og prøver å finne ut hvem som kan bidra med hva» (ansatt i barnevernstjenesten)

«den «BTI» modellen er en samhandlingsmodell som tilhører en kommune, det samarbeidet som vi har, det er jo knyttet litt friere, til alle kommuner som er i samarbeidet om krisesentre. Vi har egen «BTI» kontakt for krisesentre som gjelder «BTI» i denne kommunen» (ansatt i krisesenteret)

Informantene fra krisesenteret spesifiserte at de har bredere samarbeid med flere kommuner, som ikke følger denne samarbeidsmodellen. Den tilhører likevel kommunen hvor intervjuene ble foretatt. Begge sitatene viser at «BTI» modellen avhenger av god ledelse hvor roller må avklares slik at man kan fordele ansvar i oppfølgingen av barnet.

Oppsummert viser analysen at ansatte i barnevernstjenesten og krisesenteret fremhever retningslinjer på systemnivå som sentralt for å lykkes med samarbeidet. De nevner både føringer gitt i lovverk og nasjonal handlingsplan, samt en lokal arbeidsmetode som betydningsfulle elementer. Det blir fremhevd av informantene på krisesenteret at avtaler på systemnivå og forankring på ledelsesnivå er viktige faktorer for vellykket samarbeid. I tillegg nevner barnevernsansatte en ny «BTI» modell som regulerer samarbeidet og gjør det veldig systematisk.

Profesjonelle relasjoner

Informantene vektlegger at det er de lokale og personlige relasjonene som likevel veier tyngst i det daglige samarbeidet. De gode profesjonelle relasjonene mellom tjenestene beskrives på følgende måte:

«(...) Men jeg opplever jo at vi kjenner hverandre nå etter ganske mange år, slik at vi har hverandres nummer lagret på en måte på mobilen, slik at det er lett å ta kontakt, begge veier egentlig, slik som å sende sms, eller om vi ringer tilbake, det er ganske åpne linjer (...)» (ansatt i barnevernstjenesten)

«linjene er såpass åpne at vi klarer å løse de utfordringene som kommer, jeg tror det handler mye om å være kjent med hverandre, at det er med på å gjøre at den lykkes, at vi klarer på en måte å komme gjennom utfordringen, og likevel komme frem til en løsning som begge kan leve med» (ansatt i barnevernstjenesten)

Begge sitatene viser at åpne linjer mellom tjenestene gjør det lettere for dem å samarbeide med hverandre. Gode profesjonelle relasjoner mellom ansatte i barnevernstjenesten og krisesenter gjør det naturlig for dem å ta kontakt når utfordringer oppstår. De ansatte er bevisst på taushetsplikten de har, men opplever likevel at de gode relasjonene de har med hverandre gjør at de snakker mer åpent om samarbeidet. Dette vises i følgende sitat:

«(...) at vi ikke er så låst av for eksempel taushetsplikt som vi var for 20 år siden, jeg opplever ikke det, jeg opplever at det er mer tillatt, og lov å snakke litt åpent og fritt med hverandre, og det tror jeg gjør at vi lykkes i større grad» (ansatt i barnevernstjenesten)

Begge informantene fra krisesenteret oppsummerer at de har et veldig godt samarbeid med barnevernstjenesten, noe som også avhenger av at de kjenner hverandre godt.

Oppsummert viser analysen at ansatte i barnevernstjenesten og krisesenteret fremhever profesjonelle gode relasjoner som sentralt for å lykkes med samarbeidet. De nevner særlig

åpne linjer mellom tjenestene, og de gode relasjonene de har fått til hverandre gjennom et langt samarbeid.

Krisesenterets tilgjengelighet

Analysen viser at informantene opplever krisesenterets tilgjengelighet som et viktig suksesskriterium for samarbeidet. Dette beskrives på følgende måte:

«De strekker seg langt i å kjøre, og bringe og følge mor til Nav eller til andre samarbeidspartnere. Det er egentlig en del avlastning for barnevernstjenesten i gang med krisesentre inne, da kan vi dele litt ansvar» (ansatt i barnevernstjenesten)

Sitatet viser krisesenterets frivillige engasjement i å avlaste barnevernstjenesten.

Krisesenterets hjelp gjør at tjenestene kan dele på ansvaret i enkelte saker, og på den måten utfyller hverandre. En av informantene fra barnevernstjenesten forteller en historie hvor krisesenteret tilbyr hjelp som går utover deres mandat:

«Altså jeg synes jo det er kjempefint og veldig viktig for barna vi jobber med, at krisentre i så stor grad som de gjør i enkeltsaker hos oss, at de strekker seg. Altså det siste eksempelet jeg har handler om en mor som ikke lengre bor på krisesenteret, og nå er alene med barna. Det er ikke lenge siden hun etablerte seg i egen leilighet, så blir hun innlagt på sykehus. De har ikke noe nettverk her, så alternativet vårt hvis vi ikke hadde hatt krisesenteret så hadde disse barna måttet plasseres i et beredskapshjem akutt, til fremmede mennesker. Så da istedenfor at vi i barneverntjenesten må akutt plassere disse barna i et beredskapshjem, for det er jo det som er alternativet, så åpner heller krisesenteret sine dører. De tar inn ekstra bemanning sånn at barna kan komme tilbake dit der de er trygge og kjenner de voksne. Jeg tenker at sånne ting er helt supert for det er ikke noe som er forventa, eller som ligger i de sitt mandat, at det skal de gjøre, for disse barna var jo ikke utsatt for vold for noe vis, men de likevel strekker seg da for å gjøre det trygt for barna» (ansatt i barnevernstjenesten)

Sitatet viser krisesenterets engasjement i saker hvor de utvider tilbudet sitt, selv om det ikke inngår i deres plikter. Informantene fremhever at krisesenterets ansatte store hjerter og tilgjengelighet gjør at barnevernstjenesten ofte unngår for eksempel å måtte akutt plassere barn som beskrevet i situasjonen overfor. Da trer krisesenteret inn og hjelper til, tar inn ekstra bemanning. En av informantene fra barnevernstjenesten forteller at tjenestene på den måten utfyller hverandre:

«Jeg opplever at ansatte på krisesentre har store hjerter, og er opptatt av å hjelpe de som er der. De strekker seg langt for det. Vi jobber jo med et veldig strengt og formelt system, barnevernet er veldig formelt, det er mye dokumentasjon og forvaltning ikke sant, mens krisesentre er mer åpne og «her kan dere komme». Så det synes jeg er veldig fint at det finnes som et supplement, da er vi «for forbokset» og «for firkantet», så kan krisesentre være de med store hjerter» (ansatt i barnevernstjenesten)

Barnevernstjenesten blir fremstilt under intervjuene som en organisasjon med et veldig formelt system, overbelastet med dokumentasjonsarbeid. Krisesenteret i kontrast til barnevernstjenestens strenge rammer, er en veldig åpen organisasjon som hjelper til i situasjoner hvor barnevernstjenesten ikke har den tidskapasiteten som trengs i enkelte saker.

Oppsummerende viser analysen at ansatte fra begge instanser peker på krisesenterets tilgjengelighet som en sentral faktor for at samarbeidet lykkes. De ansatte i barnevernet nevner spesielt krisesenterets vilje til å yte hjelp som går utover deres mandat og deres store engasjement i saker. Analysen viste at barnevernstjenesten kan oppleves som en streng og veldig formell organisasjon, mens krisesentre oppleves som mer 'åpen' og med flere tilgjengelige ressurser. Når barnevernstjenesten er belastet med mye dokumentasjonsarbeid, trer krisesenteret inn med sine ekstra ressurser, noe som gjør at tjenestene utfyller hverandre.

5.2 Utfordringer for samarbeid mellom barnevernstjenester og krisesentre om voldsutsatte barn

Ulikt mandat-ulikt syn på samvær

Ett overraskende funn var at informantene fra barnevernstjenesten peker på ulikt mandat begge tjenestene jobber ut fra som en utfordring i samarbeidet. Dette illustreres i følgende sitat:

«Vi har ulikt mandat, men barneverns undersøkelsesavdeling er opptatt av å utrede og nærmest etterforsker om de opplysningene vi har er riktig osv., mens krisesentre har et mandat å ivareta helt uten forbehold, og tror på den historien de får fortalt (...) (ansatt i barnevernstjenesten)

Sitatet viser at når en voldssak er inni bildet, så er barnevernstjenesten veldig opptatt av å sjekke grundig om gitte opplysninger om saken er riktige. Ifølge barnevernsansatte unnlater krisesenteret å høre på alle parter i en sak, og ofte forholder seg kun til voldsutsatte, her ofte omtalt som «barn og mor» i intervjuene. Dette blir vist i følgende sitater:

«(...) altså de kjøper nok da, hvis jeg kan si det sånn, de sluker eller kjøper den versjonen, og episoder, og historier som kommer når en mor med barn kommer til krisesenteret så opplever jeg nok at de kanskje, litt altså, at de hører den versjonen og låser seg litt i den, mens vi i barneverntjenesten må jo forholde oss til voldsutøver og hører på den versjonen, og da kan bildet endre seg litt» (ansatt i barnevernstjenesten)

«vi har jo eksempler på at det ikke er helt sånn som denne mammaen fortalte akkurat da, at det ser annerledes ut når en går litt i dybden på det, så det kan jo være en utfordring selvfølgelig» (ansatt i barnevernstjenesten)

Sitatene fremhever viktigheten med å høre på versjoner til alle parter involverte i saken, da ofte bilde man danner seg når man først får høre historien fra pårørende endrer seg etter at voldsutøveren forteller sin versjon.

Begge informantene fra barnevernstjenesten påpeker viktigheten av samvær, og at de er opptatt av at barna til tross for konflikt mellom foreldrene skal kunne få beholde begge. Dette gjenspeiles i følgende sitater:

«det er jo ofte pappaen, så derfor sier jeg pappaen for enkelhets skyld, at vi forholder oss til pappaen, og vi er opptatt av at barna til tross for konflikt mellom de voksne, at barna skal få beholde begge, og at det er å få til gode samvær da for eksempel, det kan være vanskelig, det er hvertfall at det kan være utfordrende da, fordi at vi ser ulikt på ting, og vi har ulike lovverk, at vårt lovverk og inkluderer, altså det kan være pappa med partsrettigheter, som og har innsyn, og som har rett på å se barna (...)» (ansatt i barnevernstjenesten)

«Det kan være barn som ønsker å ha kontakt, til tross for at mamma og pappa har hatt sine konflikter. Det er ikke alltid at barn har vært vitne til eller vært involvert i en hendelse, og da tenker vi, altså hører veldig på barn da i forhold til hva de ønsker, og de sin stemme veier veldig tungt hos oss». (ansatt i barnevernstjenesten)

Sitatene viser at det ikke alltid er slik at barna er involvert i en hendelse eller vært vitne til det. I slike situasjoner er det viktig å vurdere samvær og å høre på barnets stemme. Samtidig så blir det påpekt av barnevernstjenesten at krisesenteret er mer opptatt av at barn ikke skal utsettes for slike traumatiske situasjoner igjen, og konsentrerer seg veldig om den ene forelderen og barn, ekskludert voldsutøver:

«Krisesenteret nok er mer opptatt av å skjerme barna, at de ikke må utsettes for dette igjen, og mens vi tenker at samvær kan gjennomføres for eksempel med tilsyn, vi har litt ulikt regelverk å forholde oss til i forhold til det, eller ulike lovverk. Det største problemområdet som jeg ser er, at vi må se hele familien inkludert voldsutøver, mens de konsentrerer seg veldig om barn og mor, også isolert fra voldsutøver». (barnevernstjenesten)

«mens vi tenker at samvær kan gjennomføres for eksempel med tilsyn (...) Også tenker jeg at det er to verdener som ikke henger sammen, for denne pappaen kommer til å skulle ha samvær, han kommer til å skulle ha en relasjon til sine barn,

det syns jeg er den største utfordringen, og det vanskeligste på en måte, for vi kan ikke bare avskjære en pappa» (barnevernstjenesten)

Sitatene viser at tjenestenes uenigheter i forhold til samvær mellom barn og forelder som er mistenkt for voldsutøvelse fremkommer av de ulike lovverkene de jobber utfra. Barnevernstjenesten mener at man må kunne se på familien som helhet, og at barnet ikke skal skilles fra foreldrene. De mener at da er det viktig å vurdere om samvær kan gjennomføres med for eksempel tilsyn.

Informantene fra krisesenteret uttaler at det noen ganger kan det være utfordringer i forhold til samvær og forteller om det på følgende måte:

«Ja, det kan noen ganger være utfordringer i forhold til det med samvær. At kanskje krisesentre er litt mer kritisk noen ganger til samvær med voldsutøver. Men det er ikke sånn som er i alle saker, som regel så har man en felles forståelse av at når noen bor på et krisesenter så er de utsatt for slike forhold at de ikke skal være sammen. Men det kan være, men det er ikke det som er gjennomgående» (ansatt i krisesenter)

«barnevernet er tydelig på at de skal passe på barnets beste, og hvis vi de jobber utfra barnets beste og vi jobber utfra barnets beste, så vil ikke de heller si at det skal være et samvær med voldsutøver» (ansatt i krisesenteret)

Sitatene viser at krisesenterets ansatte kan være mer kritiske i samværsaker. Begge informantene understreker likevel at begge tjenestene har som oftest felles forståelse av en sak. De forteller at om både barnevernstjenesten og krisesenter jobber ut fra prinsippet om barnets beste så bør ikke uenigheter i hvem samvær tildeles oppstå.

En av informantene fra barnevernstjenesten nevnte også situasjoner hvor krisesentre gikk i deres felt, og mente at samvær ikke skal kunne bli tildelt den påståtte voldsutøver. Barnevernsinformanten påpeker at det ikke er krisesenter som har beslutningsmyndigheten i slike saker. Dette gjenspeiles i følgende sitat:

«men jeg har jo hatt erfaringer hvor jeg tenkte at de har gått i vårt felt, og mente veldig mye om hvordan ting skal være, eller hvis vi tenker at et barn kan ha samvær med en far for eksempel, og krisesentre mente at det går jo absolutt ikke, det er greit at de sier det, men det er ikke dem så beslutter det». (barnevernstjenesten)

Analysen viser at ulikt mandat kan være grunnen til ulike oppfatninger mellom tjenestene i forhold til hvordan en voldssak skal håndteres. Denne utfordringen fører igjen til en annen utfordring forankret i samværsproblematikken. Det fremkommer av forskningen at disse to problemene i samarbeidet henger tett sammen.

Barnevernsansatte påpeker at krisesentre ifølge deres lovverk er mer opptatt av å kun skjerme voldsutsatte, mens barnevernstjenester utfra sine lover må se på familien inkludert voldsutøver. Dette igjen gjenspeiler utfordringene i samværsaker hvor det blir påpekt av informantene fra barnevernstjenesten at de er opptatt av at barnet skal kunne få beholde begge foreldrene om det lar seg gjøre. Informantene fra krisesenteret er litt mer skeptisk til om ulikheter i forhold til lovverk er et gjeldene problem. De innrømmer likevel at det med samvær i voldssaker kan noen ganger by på utfordringer i samarbeidet, da krisesentre er mer kritiske til samvær med voldsutøver.

Syn på barn

Analysen viser at ulikt syn på barn, og det å høre til barnets stemme kan by på utfordringer i samarbeidet. En av informantene fra barnevernstjenesten beskriver at hun har vært i situasjoner hvor hun opplevde at ansatte på krisesenteret svarer for barna. Dette kommer frem i følgende sitater:

«Jeg har jo opplevd flere ganger at når vi snakker med barn for å få frem barnets stemme, at noen av de da som jobber på krisesenteret ofte i god tro og god mening på en måte beskytter barnet kanskje litt fra oss og, at de svarer for dem, at de ikke gir barna rom for å komme frem med sin mening» (ansatt i barnevernstjenesten)

«altså selv om barnet da for eksempel kan si at jeg vil treffe pappa da, for å ta et enkelt eksempel, så kan de da minne de på når: «husker du når pappa var sånn?», «husker du da pappa sa det?», at de på en måte, ja de svarer for barna da, at det

ikke er barnets ekte stemme som kommer frem, fordi de blir veldig påvirket av den voksne som sitter og svarer for de på en måte» (ansatt i barnevernstjenesten)

«Det kan være litt frustrerende, så vi ønsker i utgangspunktet å snakke med barna alene, eller sammen med en nøytral voksen, og jeg opplever nok ikke alltid at den voksne fra krisesenteret er en nøytral voksen da for å si det sånn, at de er ganske farget av historien de er blitt servert når de flyttet inn på krisesenteret» (ansatt i barnevernstjenesten)

Sitatene viser flere eksempler på hvordan praksisen i slike samtaler ser ut, hvor informanten viser til hvordan krisesenterets ansatte påvirker barnas uttalelser. Informanten forteller at barnevernsansattes inntrykk av den praksisen er at krisesenteret beskytter barna fra å gjenoppleve traumatiske hendelser. Informanten uttaler at dette ikke samsvarer med måten barnevernstjenesten snakker med barna på, og at de foretrekker å ha samtaler med barn alene.

Krisesenterets ansatte forteller om hvordan barnas inntaksprosess på krisesenteret ser ut:

«Det er også sånn at barn får en primær kontakt. De får en handlingsplan og de får en egen inntakssamtale, og vi har opplegg for hvordan man følger et barn akkurat slik som hvordan man følger en voksen. Det er en individuell oppfølging av hvert enkelt barn, selyfølgelig veldig tilpasset alder da. Du får en annen oppfølging hvis du er 1 år enn hvis du er 13. Men jeg vil absolutt si at barna blir sett og ivaretatt og hørt» (ansatt i krisesenteret)

En av informantene forteller om barnevernstjenestens sine samtaleverktøy og fremhever at det å høre på barnets stemme er et viktig fokusområde. Dette gjenspeiles i følgende sitater:

«Det å samtale med barn om det de har vært med på, oppfatter det de har opplevd, det tenker jeg at barnevernstjenesten er veldig god på. Vi har gode samtale verktøy, og har veldig mye fokus på det» (ansatt i barnevernstjenesten)

«Jeg er litt usikker på i hvor stor grad krisesenterets ansatte er trent, utdannet til det samme, og det tror jeg kunne sikkert ha vært en fordel om vi jobbet tettere da,

fordi at de er sammen med barna i situasjoner hvor vi kanskje får en fortelling, eller får informasjon uformelt. Da er det veldig viktig at de vet hvordan de skal ta imot den informasjonen, uten at barnet skal bli redd eller skremt, eller føler seg ikke sett eller hørt. Så det vil jeg si er et veldig viktig satsingsområde»

(ansatt i barnevernstjenesten)

Informanten er i tvil om hvor mye ansatte på krisesenteret er utdannet til samtaler med barn, og påpeker at det kunne ha vært til fordel om begge tjenestene jobbet tettere sammen på dette punktet. Informanten forteller at det er vesentlig at også krisesentre er opplært til hvordan samtale med barn på en måte som er tilpasset barnas opplevde traumer, uten at de svarer for dem. Hun avslutter med en antydning om at det er et viktig satsingsområde for videre samarbeid.

Oppsummert viser analysen at tjenestene muligens har et noe ulikt syn på barnet når det gjelder barns behov for beskyttelse. Barnevernstjenesten ser på barn som en selvstendig part i saken, mens krisesentre betrakter barn som en som trenger beskyttelse. Dette medfører utfordringer i samarbeidet, da barnevernstjenesten opplever at krisesentre ofte snakker for barna i viktige saker som angår dem, for eksempel samværsaker. Dette gir indikasjoner til tettere samarbeid om samtaler med barn mellom instansene, og at dette er et viktig satsingsområde.

Barnevernstjenestens manglende kapasitet

Analysen viser at lang ventetid på svar fra barnevernstjenesten blir påpekt av ansatte på krisesenteret som en hemmende faktor for samarbeidet, noe som vises i følgende sitater:

«Det er at noen på en måte trekker seg litt, og hvis vi ser at det er et stort behov for barnevernet inn i en sak, og vi ser at det går for lang tid, at de er for trege for å si det sånn, så da må vi jo si ifra til dem med en gang og hanke de inn, for da er det jo en forbedring når vi sier til dem at nå går det sent her. Så vi gir en tilbakemelding til dem med en gang» (ansatt i krisesentre)

«Det er veldig avhengig av sak, for ikke så lenge siden så har vi hatt en veldig krevende sak og da har det at barnevernet er tett på, betydd veldig mye. Men det er klart at vi må også ha forståelse for deres kapasitet, for den kapasiteten hos barnevernet, det er et jevnt trøkk der, så vi må du ha forståelse for dem og» (ansatt i krisesenter)

Rask kontakt med barnevernstjenesten blir fremhevd som særlig viktig i saker der behovet for tjenestens kompetanse er stort. Informantene uttrykker at de likevel må ha forståelse for deres lille kapasitet. De fremhever viktigheten av et tett samarbeid mellom instansene.

En av informantene peker på situasjoner hvor tjenestene har forbigående forventningene til hverandre, dette vises i følgende sitater:

«Det hender noen ganger at det er problem med at forventninger kan gå forbi hverandre. I nivå at «nå må de ta kontakt og sånt» men om det skjer så tar vi kontakten» (ansatt i krisesenter)

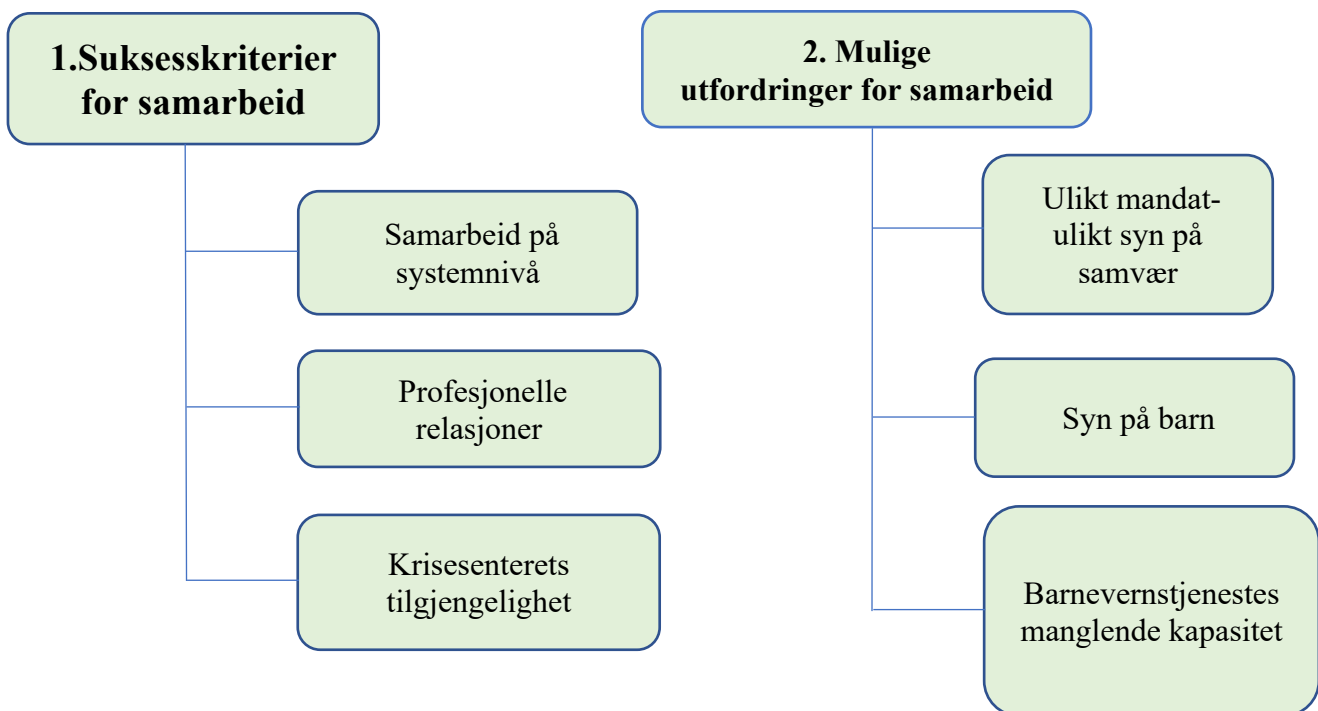
«Det er litt tilbake i tid, men jeg husker at krisesentre var litt misfornøyde med barnevernstjenesten, fordi at de hadde en oppfatning at vi, altså det kunne være mødre som flyttet fra voldsutøver, også var de på krisesenter, så har de vært der lenge, så tenkte krisesenteret kanskje at vi ikke hjalp til nok med å skaffe et sted å bo, og bistå med kjøring fra og til skolen, de tenkte at vi bare satt, og lente oss tilbake for nå var de på krisesenter, så da var de liksom ivaretatt» (ansatt i barnevernstjenesten)

Sitatene viser at krisesenter forventer rask kontakt med barnevernstjenesten, men deres manglende kapasitet gjør at dette kanskje ikke blir innfridd så fort som krisesenteret forventer. Barnevernstjenestens ansatte er bevisste på at tjenestene har uklare rolleforventninger til hverandre, for eksempel i forhold til når barnevernstjenesten skal tre inn med hjelp når brukere er på krisesenteret.

Oppsummert viser analysen at manglende kapasitet er et funn som blir påpekt av både krisesenteret og barnevernstjenesten. Her kommer det frem at barnevernstjenesten er i stor grad veldig belastet med arbeid, noe som kan medføre lang ventetid på svar i viktige saker. Forbigående forventninger i forhold til når barnevernstjenesten skal ta kontakt, blir også nevnt av krisesenterets ansatte. En av informantene fra barnevernstjenesten uttaler selv at tjenestene har uklare rolleforventninger til hverandre i forhold til omfanget av barnevernstjenestenes hjelp når brukere befinner seg på krisesenteret.

Oppsummert har jeg samlet funnene i følgende figur:

Figur 1: Hovedfunnene i forskningen

6. Diskusjon

Denne studien undersøker samarbeid mellom barnevernstjenesten og krisesenteret om voldsutsatte barn, basert på intervjuer med ansatte i de to tjenestene. Overordnet har studien mål om å identifisere betydningsfulle elementer i samarbeidet, både når det gjelder muligheter og utfordringer. Funnene viser at politiske føringer, etablerte samarbeidssystemer og lokal kunnskap gir gode rammer for samarbeid, mens ulike mandat og institusjonelle logikker, herunder synet på barn, kan utfordre samarbeidet. Tjenestenes ressursituasjon spiller også inn. Krisesenterets tilgjengelighet og mulighet for individuell tilpasning gir muligheter i samarbeidet, mens ressursmangel i barnevernstjenestens tidvis utfordrer samarbeidet. I dette kapitlet skal jeg drøfte funnene i lys av kontekstuelle forhold, tidligere forskning og relevant teori, for å besvare studiens problemstilling/forskningsspørsmål.

6.1 Hvordan samsvarer mine funn med tidligere forskning?

Tidligere forskning på samarbeid mellom barnevernstjeneste og krisesenter har vist at tjenester som følger opp voldsutsatte mangler gode og formaliserte rutiner for samarbeidet (Bakketeig et al., 2019). Forskingen min viser derimot at barnevernstjenesten og krisesenteret har gode samarbeidsrutiner forankret på systemnivå. Informantene nevnte samarbeidsavtaler og en konkret samarbeidsmodell tjenestene samarbeider ut fra i kommunen.

Studien til Bakketeig et al (2019), viste at krisesentrenes profesjonalisering, hvor de har fått selvstendig ansvar for å ivareta barna, har bidratt til et bedre samarbeid mellom krisesentre og barnevernstjenester. Øverlien studien (2012), viste at krisesentrenes ansatte har bred kunnskap og innsikt i volden barna på krisesentre har opplevd, og har derfor en viktig rolle i forhold til barnevernet. I min studie er begge informantene fra krisesenteret høyt utdannet. De beskriver deres fremgangsmåte for inntak av barn på krisesenter. Informantene forteller om prosessen fra starten av hvor barn får en primær kontakt, handlingsplan og en inntakssamtale. De fremhever at alle barn får en individuell oppfølging tilpasset alder. Disse funnene tyder på at krisesenterets ansatte har bred kunnskap om voldsutsatte barn, og at dagens krisesentre er profesjonaliserte hvor krisesenterets ansatte har selvstendig ansvar for oppfølging av barna, noe som støtter forskningen til Bakketeig et al (2019), og Øverlien (2012).

Studien til Øverlien (2012), viste også at krisesentre har en unik mulighet til å jobbe tett med mor og barn, noe som ikke er like tilgjengelig for andre tjenester som barnevern. Min studie bekrefter at krisesenteret har flere tilgjengelige ressurser enn barnevernstjenesten, og har dermed større tidsskapitet til å følge opp barn og mødre. Krisesenterets tilgjengelighet gjør at ansatte ofte avlaster den dokumentasjonsbelastet barnevernstjenesten, hvor barnevernsansatte ofte ikke har tid til samtaler med disse mødre og barna. Dette kan tyde på at krisesenterets ansatte har bedre muligheter til å få bedre innsikt i situasjonen til de voldsutsatte, og til å utvikle tettere relasjoner til dem.

Tidligere forskning på samarbeid mellom andre instanser som forholder seg til barn viser at felles forståelse og kjennskap til hverandres kunnskap styrker samarbeid (Baklien, 2010). Et spennende funn i studien min er nemlig at barnevernstjenesten og krisesenteret har noe ulik forståelse når det gjelder syn på barn og samvær med potensiell voldsutøver, noe som svekker samarbeidet. Det viste seg at barnevernstjenesten ser på barna som en selvstendig part i saken, og vektlegger prinsippet om barnets rett til å bli hørt. Krisesenteret derimot betrakter barna som en som trenger beskyttelse, og svarer ofte for dem. Når det gjelder samvær så viste det seg at uenigheten mellom tjenestene hviler på at barnevernsansatte er opptatt av at barnet skal kunne få beholde begge foreldrene, mens krisesenteret er ofte veldig skeptisk til samvær med voldsutøver.

I NOU 2017: 12 «Svikt og svik» ble det identifisert en svikt i systemet i samarbeidet om voldsutsatte barn, for eksempel når det gjelder sikring av kompetanse. Her fremhevede barnevoldsutvalget kompetansemangel i forhold til samtaler med barn (NOU 2017: 12). I studien min kom det frem at krisesenteret ofte svarer for barna under samtaler, noe som ble påpekt av barnevernsansatte som et problemområde i samarbeidet. Dette tyder på en samarbeidssvikt mellom aktørene, da barnevernsansatte uttaler at de er usikre på om krisesenterets ansatte innehar kompetanse om samtaleverktøy med barn.

Tidligere forskning viser at etablerte samarbeidsstrukturer og rutiner, samt avklaring rundt roller og forventninger til samarbeidet styrker samarbeid (Bratrud & Granerud, 2011). Funnene i forskningen min viste at krisesenter- og barnevernsansatte har uklare roller og forventninger til hverandre. Informantene fra krisesenteret nevner situasjoner hvor de har forbigående forventninger til når kontakten skal tas i viktige saker. Barnevernstjenestens

ansatte påpeker også situasjoner hvor krisesenteret invaderer deres ansvarsområde, noe som er et eksempel på uklare rolleforventninger. Et annet funn viste at barnevernstjenesten ofte «lener seg tilbake» når brukere er på krisesenteret. Dette er også et eksempel på uklare roller mellom tjenestene i samarbeidet, da krisesenteret ofte ønsker at barnevernstjenesten skal bistå dem aktivt med sin ekspertise også når brukere befinner seg på krisesenteret.

Studien til Biong (2011), viser at tjenester som har samarbeid over lang tid vil sannsynligvis ha bedre forutsetninger for samarbeid, og det ser også ut til at bevissthet og orientering av egne følelser i profesjonsutøvelsen virker inn på samarbeidet (Biong, 2011). Det fremkommer av studien min at god kontakt mellom ansatte på tvers av tjenester styrker samarbeidet. Ansatte fremhevdde at et langt samarbeid de har hatt de siste 20 årene gjorde at det å ta kontakt med hverandre ble lettere. De gode profesjonelle relasjonene ansatte har til hverandre gjør også at det er lettere for dem å løse problemer i fellesskap, noe som gjør samarbeidet fruktbart.

6.2 Hvorfor lykkes de på noen områder i samarbeidet mens de opplever det utfordrende på andre områder?

Analysen viste at ansatte fra barnevernstjenesten og krisesenteret aktualiserer flere suksesskriterier og utfordringer for samarbeidet. For dette delkapittelet har jeg valgt å sammenstille alle funnene i følgende underkategorier: krisesenterets flytende ansvarsområde og dokumentasjonsbelastet barnevernstjeneste, samarbeidsrutiner på systemnivå, rolleavklaring og profesjonelle relasjoner, og til slutt tjenestenes ulike syn på samvær og barn som part i saken.

Krisesenterets flytende ansvarsområde og dokumentasjonsbelastet barnevernstjeneste

Organisasjonsteori forklarer hvordan organisasjoner virker i lys av enten jurisdiksjon og formelle regler eller som refleks av ytre krav og nødvendig tilpasning (Christensen et al., 2015). Fra et organisasjonsteoretisk perspektiv har barnevern og krisesenter som organisasjoner fellestrekk, mens også store forskjeller. Begge skal for eksempel oppfylle en samfunnsoppgave på vegne av kollektive interesser. De har samtidig ulike rammer for å realisere denne oppgaven. Barnevernstjenesten har flere 'stakeholders' og mer ytre press enn krisesenteret, mens krisesenteret har større mulighet til å forme sin praksis 'innenfra'.

Offentlige føringer om samarbeid rundt barn vektlegger imidlertid betydningen av at relevante instanser koordinerer sine tjenester slik at barns tjenestetilbud blir mest mulig helhetlig og sømløst (Barne-og familiedepartementet, 2016, s. 12). Barnevernstjenesten og krisesenteret er sentrale instanser i samarbeid om voldsutsatte barn. Barnevernstjenester er avhengige av bistand fra «hverdagsbarnevernet», det vil si andre instanser som er i kontakt med barn og unge (NOU 2012: 5, s. 65). Krisesenterets og barnevernstjenestens behov for samarbeid er nedfelt i krisesenterlovens § 4, og barnevernstjenestens § 3-2.

Teori om organisasjoner og bakkebyråkrati kan belyse funnene om krisesenterets flytende ansvarsområde og dokumentasjonsbelastet barnevernstjeneste.

Barnevernstjenesten og krisesenter representerer ulike organisasjonstyper.

Barnevernstjenester er stadig i søkelyset, for politikere, for befolkningen, for media, for alle departementer og direktoratet. Dette gjør at barnevernet er avhengig av legitimitet i samfunnet, tillit fra befolkningen og politisk støtte (Kvaran, 2018, s. 223). De har mange de skal svare til, og derfor er dokumentasjonskravet veldig høyt i barnevernstjenesten. Det høye dokumentasjonskravet som stilles til barnevernstjenester følges av forsvarlighetskravet i barnevernloven § 1-4. Forsvarlighetskravet nedfeller barnevernstjenesters plikt til å dokumentere barnevernfaglige vurderinger, og forhold som legges til grunn for beslutninger og vedtak (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016, s. 66). Barnevernstjenesten er dessuten underlagt forvaltningsloven, og den er veldig streng på dokumentasjonskrav.

Barnevernstjenester har dermed en veldig inngripende karakter, noe krisesentre ikke har. Krisesentre har nemlig ikke noe mandat til å gripe inn og ta store beslutninger som får store konsekvenser for borgernes liv, de fatter for eksempel ikke vedtak som barnevernstjenester gjør. Dette kan ses i sammenheng med at krisesentre begynte som en ideell frivillig organisasjon på slutten av 1970- tallet på respons av kvinnebevegelsen (Jonassen, 2013, s. 46). Gjennom årenes løp har krisesentre utviklet seg fra frivillig organisasjon til et offentlig lavterskeltilbud for kvinner, menn og barn utsatt for vold i nære relasjoner (Jonassen & Skogøy, 2010, s. 31; Wilkinson et al., 2021, s. 1).

Det fremkom av studien min at krisesenterets flytende ansvarsområder er et viktig suksesskriterium for samarbeidet. Informantene fra barnevernstjenesten fremhevdde at krisesenteret strekker seg langt i å tilby hjelp, noe som går utover deres mandat. Dessuten blir

krisesenteret ofte omtalt som en «avlastning» for barnevernstjenesten. Dette gjenspeiler teori om frivillig koordinering av organisasjoners samarbeid. Ifølge Jacobsen (2004), er frivillig koordinering av samarbeidet ett av samarbeids grunnleggende prinsipper. Han mener at det å gjøre det beste for samarbeidet må være ønskelig fra ens side, selv om det av og til kan gå utover ansattes personlige interesser (Jacobsen, 2004, s. 85).

Funnene mine viste at barnevernstjenestens manglende kapasitet er en utfordring for samarbeidet. Manglende ressurser i forhold til antall ansatte og tidskapasitet påpekes som hindring for samarbeidet (Ødegård, 2016, s. 117). Krisesenterets ansatte pekte spesielt på lang ventetid på svar i viktige saker. De viser likevel forståelse for det, da de er klare over at barnevernet er overbelastet med dokumentasjonsarbeid. Barneverns- og krisesenteransatte prøver å møte politiske føringer i praksis. Barnevernstjenesten er likevel mer utsatt for krysspress, mens ansatte på krisesentre har større handlingsrom (Lipsky, 2010). Dette gjenspeiles i teori om bakkebyråkrater. Bakkebyråkrater får ikke nok ressurser for å kunne utøve profesjonen sin tilstrekkelig. Sosialarbeidere har ikke tid til å dra på viktige hjemmebesøk, da de ofte er overfylte med papirarbeid. Manglene ressurser fører også til store forsinkelser i utførelsen av arbeidsoppgaver. Stadig økende forespørsel for tjenester fra barnevernet gjør at ressurser ikke strekker til (Lipsky, 2010, s. 29-32). Tid barnevernsansatte bør bruke til dialog med samarbeidspartnere og brukere overfylles ofte med arbeidsoppgaver. Tid til dialog fortønes ofte med utilgjengelig luksus. Svare (2008), fremhever at tid til dialog er ingen luksus, og snarere en nødvendighet i virksomheter. Åpen dialog i organisasjoner trengs for å kunne avdekke feil og mangler, slik at samhandlingen gir forventede resultater (Svare, 2008, s. 204-205).

Samarbeidsrutiner på systemnivå

Tidligere forskning på tverretattlig samarbeid viser at etablerte samarbeidsstrukturer hvor partene kjenner til hverandres mandat og ansvarsområde er sentralt for å lykkes med samarbeid (Brattrud & Granerud, 2011, s. 206). Dette fremkom også av min studie, ved at informantene viste til offentlige føringer og samarbeidsavtaler som betydningsfullt for at samarbeidet mellom barnevernstjenesten og krisesenteret hadde utviklet seg positivt de siste tiårene. Samarbeid forankret på systemnivå kan ses i sammenheng med organisasjonsteori. Barnevernstjenester og krisesentre er formelle offentlige organisasjoner, som er opprettet for å

ivareta kollektive interesser og oppgaver (Christensen et al., 2015). Krisesentre og barnevernstjenere kan ses på som en del av en kommune som er et organisatorisk kompleks, hvor ulike aktører samarbeider med hverandre, har ulike oppgaver og utveksler ressurser (Bukve, 2014, s. 111). Informantene fra begge tjenester peker på en modell som regulerer samarbeidet i deres kommune, nemlig en «BTI» modell, hvor «BTI» står for bedre tverrfaglig innsats. «BTI» modellen blir beskrevet som et system som bidrar til en bedre samordning. Bufdir vektlegger viktigheten med samarbeidsrutiner, og fastslår at samarbeid bør være koordinert av samarbeidsavtaler. Slike avtaler bør inneholde en beskrivelse av aktører som skal være med i samarbeidet, og hvor ofte disse skal møtes (Bufdir, 2018). En barnevernsansatt nevner også handlingsplan mot vold som begge aktørene jobber utfra. Jacobsen (2004) beskriver handlingsplaner som en form for tvungen koordinering av samarbeid på tvers av organisasjoner. I min studie er det ingenting som tyder på at samarbeidet oppleves som 'tvang' av de ansatte. Tvert imot oppleves samarbeidet som 'en selvfølge', hvor gevinster av samarbeidet er i forgrunnen og eventuelle utfordringer mer i bakgrunnen. For eksempel ble formelle avtaler på systemnivå beskrevet som nøkkel til et godt og systematisert samarbeid. Informantene fra krisesenteret legger spesielt stor vekt på hvor viktig det er med rask kontakt med barnevernstjenesten når de får en familie på krisesenteret. Det er likevel interessant at ansatte med lang fartstid påpeker at samarbeidet mellom tjenestene gradvis har endret seg og blitt styrket over årene. Dette viser at offentlige føringer og formaliserte avtaler langt på vei har virket etter sin hensikt.

Rolleavklaring og profesjonelle relasjoner

I NOU 2009: 22 ble det foretatt en studie på suksesskriterier for tverretattlig samarbeid både i Norge og i Storbritannia. De nevner blant annet klart definerte roller og gode systemer for informasjon som viktige faktorer i oppnåelsen av et velfungerende samarbeid (NOU 2009: 22, s. 54). Funnene i studien min pekte på lang ventetid på svar i viktige saker som en utfordring for samarbeidet, noe som tyder på rolle- og forventningssvikt mellom tjenestene. Informantene fra krisesenteret understreker at tjenestene har noen ganger forbigående forventninger i forhold til når kontakten skal tas. Uklare forventninger mellom aktørene kan føre til kommunikasjonsproblemer. Derfor er det vesentlig at partene i samarbeidet finner ut av gjensidige forventninger til hverandre (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 244). Barnevernsansatte utøver imidlertid flere roller samtidig. En vanlig arbeidsdag for en

barnevernansatt er ofte fylt med forvaltning, hjemmebesøk og samtaler med brukere. Røkenes og Hanssen (2012) sier at når en fagperson må kombinere flere roller samtidig, så kan dette føre til rollekonflikter. Da er det hensiktsmessig at arbeid fordeles mellom flere personer (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 245).

Et spennende funn i forskningen min viste at på en side så får barnevernstjenesten mye hjelp gjennom krisesenteret, med fra en annen side så liker de ikke at krisesenteret kommer inn på deres ansvarsområde. Dette kan tyde på at roller og ansvarsområder mellom barnevernstjenesten og krisesenteret er uklare (Røkenes & Hanssen, 2012). Barnevernstjenesten liker den praktiske hjelpen de kan få av krisesenteret, men føler seg likevel litt invadert på ansvaret sitt når krisesenteret begynner å uttale seg om for eksempel samvær. Krisesenterets ansatte har imidlertid en høy utdanning, og bred kunnskap om barn, noe som gjør at de også kan komme med gode faglige vurderinger (Øverlien, 2012). Barnevernsansatte bør også ta i betraktning at når de skal opplyse en sak etter forvaltningsloven, så vil de vurderingene som kommer fra andre profesjonelle ha stor betydning for saken.

Et annet funn i studien viste at krisesentre var noen ganger misfornøyde med barnevernets arbeid, da de lente seg for mye tilbake i enkelte saker. En av barnevernstjenestens ansatte oppgir et eksempel hvor barnevernet ofte lot krisesenteret styre en sak de samarbeidet om selv, uten at barnevernet meldte seg på. Dette kan tyde på at det er noe dårlig kommunikasjon mellom tjenestene, til tross for at ansatte uttaler at de har opparbeidet veldig kontakt med hverandre gjennom de siste 20 årene. Dårlig kommunikasjon og manglende forståelse mellom samarbeidsaktørene er en av de største hindringene i samarbeidsutviklingen, skriver Kinge (2012). Krisesenteret ønsker seg nemlig at barnevernsansatte skal bistå krisesenteret med sin ekspertise også når brukere befinner seg på krisesenteret. Dette tyder på at roller og forventninger tjenestene har til hverandre virker uklare. En dialog hvor samarbeidsaktørene analyserer sine roller, minsker sjanser for misforståelser og frustrasjoner. Drøfting av forventninger til hverandre er en prosess som hjelper med å avgrense og utvikle funksjonelle roller (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 244).

Jevnlig kontakt med kontaktpersoner ble poengtert som en viktig faktor for et vellykket samarbeid. Kinge (2012) hevder at god kjennskap til samarbeidspartnere er en

suksessfaktor for samarbeidet, da faggruppene kan på den måten utnytte sine fellesfaglige ressurser (Kinge, 2012, s. 52). Som vi så i tidligere forskningen til Biong (2011) påvirkes et godt samarbeid av hvor lenge en viss gruppe har jobbet sammen. Funnene mine viste at et langt samarbeid mellom barnevernstjenesten og krisesenteret innvirker på kvaliteten av samarbeidet. Ansatte opplever at kontakten mellom dem har blitt styrket de siste 20 årene, og at de kjenner hverandre godt, noe som gjør at samarbeidet lykkes. I følge Kvaran (2018) er god kommunikasjon og gode relasjoner nøklene til et godt tverretattlig samarbeid (Kvaran, 2018, s. 250). Alle informantene uttaler at god kommunikasjon, åpne linjer og gode relasjoner mellom ansatte i begge tjenestene bidrar til et bedre samarbeid, da det gjør det lettere for dem å ta kontakt via telefon når de har behov for det. Ifølge Baron (1996) er sosiale relasjoner et viktig aspekt i arbeidslivet, noe som påvirker både ansatte i en organisasjon, og organisasjonen som helhet. Informantene påpeker at gode relasjoner gjør det enklere for dem å komme gjennom utfordringene de støtter på i samarbeidet. Ikke minst bidrar gode relasjoner til at det er lettere å finne problemløsninger som begge tjenestene er fornøyde med. Carmeli et al (2008), hevder at jobbrelasjoner av høy kvalitet gjør det lettere for ansatte å utveksle kritiske ideer, og eksperimentere med ulike løsninger (Carmeli et al., 2008, s. 83). Det at ansatte klarer å finne en felles problemløsning gjennom å samtale om dette i fellesskap kan ses i sammenheng med uttalelsen til Lund (2018). Det å nemlig kunne tåle uenighet og kunne kommunisere om oppståtte uenigheter er kunsten i et vellykket samarbeid (Lund, 2018, s. 345).

Tjenestenes ulike syn på samvær og barn som part i saken

Et spennende funn i forskningen viste at tjenestenes ulike mandater de jobber ut fra er en av utfordringene i samarbeidet. Barnevernstjenestens ansatte fremhever at de utfra deres mandat, ser på en familie som helhet, inkludert voldsutøver. Dette kan ses i sammenheng med det biologiske prinsippet, nedfelt i barnekonvensjonens art. 9 (Barnekonvensjonen art. 9, 2003, s. 11). Dette prinsippet veier veldig tungt i barnevernloven, og tilsier at til tross for oppdaget svikt hos foreldrene, skal en rekke hjelpetiltak i hjemmet prøves ut, før andre mer inngrepene tiltak pålegges (Haugli, 2000, s. 25). Dette sier ikke seg krisesenterets ansatte alltid enig i, da de ofte er skeptiske til at samvær med voldsutøver skal tildeles, fremhever barnevernsansatte. Funnene mine viser at krisesenteret fokuserer seg mest om voldsutsatte, her ofte omtalt som «barn og mor». Denne spenningen mellom tjenestene kan forklares

gjennom teorien om institusjonell logikk. Mandater barnevernstjenesten og krisesenteret jobber ut fra karakteriserer deres ulike institusjonelle logikker. Institusjonelle logikker former institusjonens fortolkning og vurdering av situasjoner (Ocasio, 1997, s. 198). Opposisjonelle eller motstridende logikker kan være årsaken til spenninger mellom institusjonene (Marquis & Lounsbury, 2007; Reay & Hinings, 2009). Derfor er det vesentlig at ansatte er bevisste hvilke institusjonelle logikker de er styrt av, og at samarbeid mellom tjenester tar høyde for at de styres av ulikt mandat og krav. Et tettere samarbeid mellom barnevernstjenesten og krisesenter kan bidra til at mandatforskjeller mellom tjenestene viskes ut. En slik interorganisatorisk samarbeid kalles for «samstyring», hvor aktører på tvers av nivåer i en kommune er involvert (Frederickson, 2005). Et forslag til hvordan mandatforskjeller kan viskes ut, er for eksempel at tjenestene kan utarbeide et fellesmål de kan samarbeide om. Slike avklaringer gir større sannsynlighet for helhetlig innsats og et suksessfullt samarbeid (Huxham, 2000, s. 352-353). Interorganisatorisk samarbeid brukes nemlig når tjenester hver for seg ikke har tilstrekkelige ressurser til å oppnå sine mål. Behovet for andres ekspertise gjør at tjenestene blir avhengige av samarbeid med hverandre for å kunne oppnå sine mål (Agranoff & McGuire 2001; Hudson 1987; Klijn 2008; Rhodes 1996; Stoker 1998 i Andreassen & Fossetøl, 2014, s. 179). Utarbeidelse av et fellesmål gjør at aktørene blir inspirert til å få en felles forståelse av hvordan de kan bidra til måloppnåelsen i fellesskap (Agranoff & McGuire, 2001).

Min studie viser også at krisesentre ivaretar sine brukere uten forbehold, og blir ofte «låst» i den versjonen de får høre fra den voldutsatte. Barnevernstjenesten er forpliktet til at saker undersøkes grundig, og at alle involverte parter skal høres til. De er også opptatt av at barna skal ha samvær med begge foreldre til tross for konflikt mellom dem. «Vi kan ikke bare avskjære en pappa» uttaler en av informantene fra barnevernstjenesten. Etter barnelovens § 42 har barnet rett til samvær med begge foreldre (Barnelova, 1981, § 42). Det er derfor vesentlig at tiltak som innføres i hjemmet ikke bryter bånd mellom biologiske foreldrene og barnet (Lindboe, 2012, s. 23-24). Man må kunne se familien som helhet, og i saker hvor barnet har for eksempel vært vitne til vold, er det viktig å vurdere samvær med tilsyn, fremhever informantene fra barnevernet. Utfra situasjonens alvor skal det tas en vurdering om hva slags type tilsyn kan være relevant. Det finnes to typer tilsyn: privat tilsyn, og tilsyn av offentlig oppnevnt person (NOU 2020: 14, s. 209). Krisesenterets ansatte kan på sin side være mer kritiske til samvær. De viser til prinsippet om «barnets beste», og påpeker at begge instansene

jobber utfra dette grunnleggende prinsippet. På den bakgrunn mener informantene ingen av instansene vil at barnet skal ha samvær med voldsutøveren om det ikke samsvarer med barnets beste. Lov og rettspraksis tilsier at det presumptive barnets beste er å vokse opp med sine biologiske foreldre selv om det har vært en svikt i omsorgen. I tilfeller hvor svikten har overskredet det som loven nedfeller er akseptabelt, skal flytting av barnet vurderes (Haugli, 2000, s. 28). Hva som er til barnets beste bør imidlertid vurderes på bakgrunn av hva som er til det beste for den konkrete barn (Lindboe, 2012, s. 47). Dette funnet viser behovet for at barnevernstjenesten og krisesenteret bør samarbeide tettere i samværssaker. Krisesenter og barnevernstjeneste representerer ulike typer organisasjoner, og begge har bred kunnskap om voldsutsatte barn. Derfor er det vesentlig at de deler sin ekspertise med hverandre, og utvikler en felles problemløsning når en uenighet oppstår i samværssaker.

Tjenestenes ulike syn på samvær må ses i sammenheng med deres syn på barn. Forskningen min viste at barnevernsansatte betrakter barn som selvstendig part i saken. Krisesenteret derimot anser barn som noen som trenger beskyttelse, spesielt i samværssaker. Informantene fra barnevernstjenesten beskriver at de anser et barn som et selvstendig individ, som har rett til å uttale seg i saker det angår barnet. Barnevernstjenester er underlagt strenge krav om barnets medvirkning. Barnevernets syn på barn må ses sammen med barnets rett til å bli hørt. Barnets rett til å bli hørt er regulert i barneloven § 31 og barnekonvensjonens art 12. Barn skal bli hørt til når beslutninger om barnets personlige forhold tas, og det er ingen nedre grense for når barnet skal kunne uttale sin mening. Barnevernsansatte påpeker at det ikke alltid er slik at barnet har vært vitne til en voldelig hendelse, eller vært utsatt for det selv. I slike situasjoner er det vesentlig å høre på barnets stemme, og barnets vilje i forhold til samvær (Bufdir, 2019). Barnevernsansatte mener imidlertid at barnevernets syn på barn, samsvarer ikke med krisesenterets sitt. De mener nemlig at krisesenterets ansatte ofte svarer for barna, og ikke gir barnet sjansen til å uttale seg. Dårlig kvalitet av samtaler med barn ble fremhevd som et problemområde i Prop. 100 L. Barnevoldsutvalget mener at dette tyder på en samarbeidssvikt blant samarbeidsaktørene (Kunnskapsdepartamentet, 2020, s. 14-15). Informantene beskriver situasjoner hvor krisesenterets ansatte påvirker barnet ved å minne barnet på de dårlige erfaringene barnet hadde med sin omsorgsperson. Barnevernsansatte mener de på den måten beskytter barna fra barnevernstjenesten. Krisesenteret opplever ofte at barna på krisesentre ofte er sårbare og påvirket av det de har opplevd. Dette gjør at ansatte opplever at barna trenger hjelp under samtaler. Dette har også vist tidligere forskning at barna

som befinner seg på krisesenter sammen med sine mødre har allerede utviklet et psykisk problem, og har mange risikofaktorer i forhold til sårbarhet. Beskyttelsesinstinktet til krisesenteret kan også handle om at disse barna som bor på krisesentre kan allerede lide av posttraumatisk stresslidelse (Almqvist & Broberg, 2004). I tillegg har barn som opplever vold hjemmet større sannsynlighet for å erfare psykiske, kognitive og sosiale problemer (Lang & Stover, 2008).

Krisesentre spiller også en stor rolle i å ha samtaler med barn før, under og etter samværsaker, når samvær blir fastslått. Det er vesentlig at krisesentre tilrettelegger for at barnets meninger blir vektlagt. Forskning viser at barn under slike saker kan være preget av ambivalente følelser, og barnets ønsker kan være annerledes enn det hjelpearbeidert antar barnet føler og ønsker (Bufdir, 2019). Barnevernsansatte opplever likevel at krisesenterets ansatte ofte ikke er nøytrale, og foretrekker derfor å gjennomføre samtaler med barn alene. Begge informantene fra barnevernstjenesten uttaler at det å høre på barnets stemme er et viktig satsingsområde for videre samarbeid. Dette funnet indikerer dermed at begge tjenestene bør jobbe tettere sammen om det, og utvikle felles samtaleverktøy i samtaler med barn.

6.3 Implikasjoner for sosialt arbeid

Studien min viste at behovet for kunnskap om samarbeid er et viktig satsingsområde både for sosialt arbeid- og barneverns utdanning, praksisfelt og videre forskning. Funnene viser hvor viktig det er at utdanningsinstitusjoner legger vekt på tverretattlig samarbeid i sin undervisning for sosialt arbeid studenter. Etter min mening burde emner på sosialt arbeid- og barneverns studie være supplert med pensum som omhandler både tverretattlig- og andre typer samarbeid man støtter på i praksisfeltet. Studentene bør nemlig være forberedt på at et samarbeid kan by på flere utfordringer, noe som ble vist i min studie. Da er det viktig at fremtidige profesjonsutøvere er utrustet til å finne gode problemløsninger i fellesskap, slik at instansene som barnevernet og krisesenter kan gi helhetlige tjenester. Jeg synes det er også av stor betydning at man diskuterer temaet om grunnleggende forståelse av barn som kompetente aktører, eller om barn trenger beskyttelse. Syn på barn er et veldig relevant tema for diskusjon og refleksjon for både studenter og praktikere som er allerede ute i tjenestene. Drøfting av dette temaet i fellesskap hadde vært veldig nyttig for krisesentre, da det kommer frem av studien min at krisesenteret er veldig opptatt av å beskytte barna mot samvær mot den som

har vært den potensielle voldsutøver. Et spørsmål som kunne ha blitt løftet opp i diskusjon på en forelesning eller i et samarbeidsmøte kan lyde som følgende: burde vi se på barn som selvstendige individer som har også et behov for å være sammen med far, eller skal vi beskytte barna for at de ikke skal bli utsatt for vonde minner igjen?

7. Avslutning

I oppgavens siste kapittel ønsker jeg å reflektere rundt denne studien, samt gi implikasjoner for videre forskning.

7.1 Avsluttende refleksjoner

Forskningen på samarbeidet mellom barnevernstjeneste og krisesenter om voldsutsatte barn viste seg å være en kunnskapsrik reise. Jeg har i denne oppgaven identifisert to hovedtemaer som besvarer problemstillingen: «*Hvordan erfarer ansatte i barnevernstjenesten og krisesenter deres samarbeid om voldsutsatte barn?*» Funnene i forskningen min viste til flere utfordringer i samarbeidet, men også suksesskriterier, noe som sammenstiller både det positive og negative ved det tverretatlige samarbeidet. Det å vise til både suksesskriterier og utfordringer gir indikasjoner til videre forskning, og informerer sosialt arbeid -og barnevern utdanning. Ikke minst informerer denne studien praksisfeltet, samt viser til hva som trengs å forbedres, og hva samarbeidsaktørene bør fortsette med i samarbeidet.

En av informantene fra barnevernstjenesten opplevde samarbeidet med krisesenteret som en «selvfølgelig» del av sitt arbeid. Denne studien tyder på at det samtidig er et behov for økt bevisstgjøring og refleksjon blant ansatte om hva som er de sterke og svake sidene med deres tverretatlige samarbeid. I denne studien kom det frem at ansatte fra begge tjenester har god kjennskap til lovverk og føringer, og har gode systemer som regulerer samarbeidet. Dessuten viste det seg at gode relasjoner mellom instansene danner et viktig fundament for å lykkes i samarbeidet. Det fremkom også av denne studien at krisesenterets tilgjengelighet gjør at instansene supplerer hverandre, da barnevernstjenesten ofte er overbelastet med arbeid. Jeg mener det er viktig at ansatte er bevisste på hva som er styrkene ved samarbeidet, slik at de kan opprettholde de gode rutinene.

Blant utfordringene er et gjennomgående trekk at informantene opplever uenigheter når det gjelder instansenes syn på samvær med voldsutøver. Det ble også fremhevd at begge tjenestene har nokså så ulikt syn på barn, hvor det viste seg at krisesenteret ofte snakker for barna. En annen utfordring viste seg å være at barnevernstjenesten har for lite kapasitet til å svare fort nok, og bidra med i viktige saker. Dette, sammen med forbigående forventninger tjenestene har til hverandre, viser at de tverretatlige teamene blir nedprioritert i hektiske hverdager som er overfylt med dokumentasjonsarbeid. På bakgrunn av denne studien mener jeg at det burde ha vært rettet mer fokus rundt det tverretatlige samarbeidet i sosialtjenestefeltet. Det å kunne ta seg tid til å svare krisesenteret, eller kunne ta tid til å bidra med sin ekspertise i viktige saker, burde ikke ha vært en «luksus» barnevernstjenesten kan tillate seg å ta av og til. Dette er snarere en nødvendighet som barnevernstjenesten burde ha hatt tidkapasitet til i den hektiske hverdagen. På basis av denne forskningen bør også trening i «samtaler med barn» være et viktig satsingsområde for videre samarbeid. Dette blir også påpekt av barnevernstjenestens ansatte som uttrykker sin bekymring og frustrasjoner over at krisesenter svarer ofte for barna i saker som angår dem, og påvirker barnas uttalelser. Dette ser jeg på som en antydning til at begge tjenestene bør jobbe tettere om hvordan man samtaler med barn, hvor de kunne ha diskutert brukte samtaleverktøy og dele sine erfaringer.

Mitt håp er dermed at representerte funn har bidratt til å identifisere eksisterende suksesskriterier og utfordringer i samarbeid blant andre samarbeidsteam. Dessuten håper jeg at denne oppgaven kan brukes til å rette mer fokus mot det tverretatlige samarbeidet, slik at barnevernstjenester skal kunne ha tid til å bistå krisesentre med sin ekspertise. Jeg håper også at denne forskningen kan brukes som indikasjon til å utvikle samarbeidsrutiner i forhold til samtaler med barn, hvor tjenestene kan dele sine samtaleverktøy, og kan diskutere dette i lag.

7.2 Implikasjoner for videre forskning

I denne oppgaven har jeg studert mulige utfordringer og suksesskriterier for et tverretatlig samarbeid mellom barnevernstjeneste og krisesenter. Med tanken på oppgavens omfang kaller jeg begge kriteriene for «mulige», da utvalget mitt er for lite til å kunne påstå at slike utfordringer og suksesskriterier i samarbeidet oppleves av alle krisesentre og barnevernstjenester. Denne studien viser at det er behov for nyansert forskning på hvordan tverretatlig samarbeid mellom disse instansene foregår blant et større utvalg informanter fra flere kommuner. Det hadde vært interessant å undersøke og sammenligne hvorvidt mine funn

overlapper med funn fra en studie hvor forskning hadde blitt nettopp foretatt på et større område. Det er også behov for observasjonsstudier, da en ting er hva informantene forteller om sine erfaringer, og hvordan de tenker om det, og en annen ting er at vi trenger kunnskap om hvordan de faktisk gjør det i praksis. Videre forskning bør observere hvordan ansatte i de to tjenestene hver for seg eller i samarbeidsmøter forholder seg til barn som «parter» i saken. Observasjonsstudier og forskning foretatt blant et større utvalg informanter i flere kommuner ville ha bidratt til å gå i dybden på området hvor det er nesten ingen forskning på. Denne studien gir et bidrag i denne forskningsretning.

Kilder:

Agranoff, R. & McGuire, M. (2001). Big Questions in Public Network Management Research. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 11(3), 295–326. Hentet fra: <https://academic.oup.com/jpart/article/11/3/295/982742>

Almqvist, K. & Broberg, A. (2004). *Barn som bevittnat våld mot mamma – en studie om kvinner & barn som vistas på kvinnojourer i Göteborg*. Göteborg, Sweden: Göteborg stad.

Andreassen, T, A. & Fossetøl, K. (2014). Utdfordrende inkluderingspolitikk- Samstyring for omforming av institusjonell logikk i arbeidslivet, helsetjenesten og NAV. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 55(02), 174-202. Hentet fra: https://www.idunn.no/tfs/2014/02/utfordrende_inkluderingspolitikk_-_samstyring_for_omforming

Bakketeig, E., Dullum, J. & Stefansen, K. (2019). Samarbeid i saker om vold og overgrep. Mot en hybridisering av tjenestene? *Tidsskrift for velferdssforskning* (22)3, 198-212. DOI: <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2019-03-02>

Baklien, B. (2010). Skole, barnehage, barnevernstjeneste- bilder av «de andre». *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 86(04), 236-244. DOI: <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1891-1838-2009-04-03>

Barne- og familiedepartementet. (2016). *Opptrappingsplan mot vold og overgrep (2017–2021)*. (Prop. 12 S (2017-2021)). Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-12-s-20162017/id2517407/?ch=3>

Barne- og likestillingsdepartementet. (2016). *Endringer i barnevernloven mv. (bedre rettssikkerhet for barn og foreldre)*. (Prop. 169 L (2016-2017)). Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/23e2789a4faf47a4b32ea0867ad3a1111/no/pdfs/prp201620170169000dddpdfs.pdf>

Barnekonvensjonen. (2003). *FNs konvensjon om barnets rettigheter: Vedtatt av De Forente Nasjoner den 20. november 1989, ratifisert av Norge den 8. januar 1991: Revidert oversettelse mars 2003 med tilleggsprotokoller*. Oslo: Barne- og familiedepartementet.

Barnelova. (1981). Lov om barn og foreldre (LOV-2020-06-19-72).

Barnevernloven. (1992). Lov om barneverntjenester (LOV- 1992-07-17-100).

Baron, R. A. (1996). Interpersonal relations in organizations. I K. R. Murphy (Red.), *Individual Differences and Behavior in Organizations* (s. 334–370). Jossey-Bass: San Francisco. Hentet fra: <https://www.gwern.net/docs/psychology/1996-murphy-individualdifferencesandbehaviorinorganizations.pdf>

Biong, S. (2011). «Å guide hverandre i hverandres systemer»- En fenomenologisk hermeneutisk studie av godt samarbeid i en tverretattlig styringsgruppe. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 8(1), 35-45. DOI: <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3010-2011-01-05>

Botnedal, K. & Nilsen, L. (2008). «Kvinnerommet». *Om krisesenterbevegelsens arbeid gjennom 30 år (1978-2008)*. Oslo: Krisesentersekretariatet.

Brattrud, T. L. & Granerud, A. (2011). Sammen om gode overganger. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 8(3), 206-216. DOI: <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1504-3010-2011-03-03>

Breit, E. & Andreassen-Alm, T. (2021). Organisatoriske blikk på samarbeid i velferdstjenester. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 24(1), 7-20. DOI: <https://doi.org/10.18261/issn.2464-3076-2021-01-02>

Bufdir. (2018, 03. oktober). Samarbeid mellom kommuner om krisesentertilbud. Hentet fra: https://bufdir.no/vold/Et_helhetlig_krisesentertilbud/Samarbeid_mellom_kommuner_om_krisesentertilbud/

Bufdir. (2019, 22. oktober). Foreldresamvær for barn på krisesenter. Hentet fra: https://bufdir.no/vold/Krisesenterveileder/Oppfolging_av_barn_pa_krisesenter_1/foreldresamvar_for_barn_pa_krisesenter/

Bufdir. (2020, 15. desember). Barnevernets historie i Norge. Hentet fra: https://bufdir.no/Barnevern/Om_barnevernet/barnevernets_historie_i_norge/

Bufdir. (2021, 30. mars). Krisesentre. Hentet fra: https://www.bufdir.no/vold/Krisesentre_incestsentre_og_botilbud_for_utsatt_ungdom/Krisesentre/

Bukve, O. (2014). Organisasjonsteori- analyse av kommunal organisering. I H. Baldersheim & E. Rose. Lawrence (Red.), *Det kommunale laboratorium. Teoretiske perspektiver på lokal politikk og organisering* (3. utg., s. 111-130). Bergen: Fagbokforlaget

Carmeli, A., Brueller. & Dutton, J.E. (2008). Learning Behaviours in the Workplace: The role of High-quality Interpersonal Relationships and Psychological Safety. *Wiley InterScience*, 26(1), 81-98. United Kingdom: John Wiley & Sons, Ltd. DOI: 10.1002/sres.932

Christensen, T., Egeberg, M., Læg Reid, P., Roness, P.G. & Røvik, K. A. (2015). *Organisasjonsteori for offentlig sektor*. Oslo: Universitetsforlaget

Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving*. (7 utg.). Oslo: Gyldendal

Edelson, J. L. (1999). *The overlap between child maltreatment and woman battering*. *Violence Against Women*, 5(2), 134–154. DOI: 10.1177/107780129952003

Ferlie, E., Fitzgerald, L., McGivern, G., Dopson, S. & Bennett, C. (2013). *Making wicked problems governable: The case of managed networks in health care*: OUP Oxford.

Frederickson, H. G. (2005). Whatever happened to public administration? Governance, governance everywhere. I E. Ferlie, L. E. J. Lynn & C. Pollitt (Red.), *The Oxford Handbook of Public Management* (s. 282–304). Oxford: Oxford University Press.

Haugli, T. (2000). *Samværsrett i barnevernssaker. (2 utg.)*. Oslo: Universitetsforlaget

Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/e212cdbe211d4e699983049c3070870e/no/pdfs/nou201220120005000dddpdfs.pdf>

Huxham, C. (2000). The Challenge of Collaborative Governance. *Public Management*, 2(3), 337–357. Hentet fra: <https://ur.booksc.org/book/31793392/447f66>

Huxham, C. (2003). Theorizing collaboration practice. *Public Management Review*, 5(3), 401–423. <https://doi.org/10.1080/1471903032000146964>

Isdal, P. (2012). *Meningen med volden*. Oslo: Kommuneforlaget AS

Jacobsen, D, I. (2004). Hvorfor er samarbeid så vanskelig? Tverretatlig samarbeid i et organisasjonsteoretisk perspektiv. I P. Repstad (Red.), *Dugnadsånd og forsvarsverker. Tverretatlig samarbeid i teori og praksis* (2. utg., s. 75-112). Oslo: Universitetsforlaget

Jacobsen, I.D. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. (3. utgave.). Oslo: Cappelen damm.

Johannessen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Abstrakt

Jonassen, W. (2013). Fra kvinnemishandling til vold i nære relasjoner. Regjeringens handlingsplaner mot vold. *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 37(1), 46-62. Hentet fra: https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/tfk/2013/01/fra_kvinnemishandling_til_vold_i_nre_relasjoner_regjering

Jonassen, W. & Skogøy, E. (2010). «Et hjem for oss, et hjem for deg...». En studie om endring i brukersammensetning og bruk av krisesentre. Oslo: Nasjonal kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

Kinge, E. (2012). *Tverretatlig samarbeid omkring barn. En kilde til styrke og håp?* Oslo: Gyldendal

Klijn, E.H. (2005). Networks and Inter-Organizational Management: Challenging, Steering, Evaluation, and the Role of Public Actors in Public Management. I C. Pollitt, E. Ferlie & L. E. Lynn (Red.), *The Oxford Handbook of Public Management* (s. 257–281). Oxford: Oxford University Press.

Krisesenterloven. (2010). Lov om kommunale krisesentertilbud (krisesenterlova) (LOV-2020-06-19-89). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-44>

Kunnskapsdepartementet. (2020). *Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)*. (Prop. 100 L). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop.-100-l-20202021/id2838338/>

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2019). *Det kvalitative forskningsintervju* (3 utg.). Oslo: Gyldendal

Kvaran, I. (2018). Barnevern og skole- samarbeid for barnets beste. I B, Johannessen & T. Skotheim (Red.), *Barn og unge i midten. Tverrfaglig og tverretatlig arbeid i barn og unges oppvekst* (s. 231-253). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Lang, J. M. & Smith Stover, C. (2008). Symptom patterns among youth exposed to intimate partner violence. *Journal of Family Violence*, 23, 619–629. DOI: 10.1007/s10896-008-9184-5

Levin, I. (2004). *Hva er sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget

Lindboe, K. (2012). *Barnevernrett* (6.utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Lipsky, M. (2010). *Street-level Bureaucracy. Dilemmas of the individual in public services*. New York: Russel Sage Foundation

Lund, I. (2018). Kommunikasjonens muligheter og utfordringer i samarbeid. I B, Johannessen & T. Skotheim (Red.), *Barn og unge i midten. Tverrfaglig og tverretattlig arbeid i barn og unges oppvekst* (s. 338-354). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Majchrzak, A., Jarvenpaa, S. L. & Bagherzadeh, M. (2015). A review of interorganizational collaboration dynamics. *Journal of Management*, 41(5), 1338–1360. <https://doi.org/10.1177/0149206314563399>

Marquis, C. & Lounsbury, M. (2007). Vive La Resistance: Competing Logics and the Consolidation of the U.S. Community Banking. *Academy of Management Journal*, 50(4), 799–820. Hentet fra: https://www.jstor.org/stable/20159891?seq=1#metadata_info_tab_contents

NOU 2009: 22. (2009). *Det du gjør, gjør det helt. Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge*. Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a0ba82b642e343b890b94b7314b0a4e4/no/pdfs/nou200920090022000dddpdfs.pdf>

NOU 2012: 5. (2012). *Bedre beskyttelse av barns utvikling. Ekspertutvalgets utredning om det biologiske prinsipp i barnevernet*. Oslo: Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

NOU 2017: 12. (2017). *Svikt og svik. Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt*. Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/a44ef6e251cd443396588483e97402ab/no/pdfs/nou201720170012000dddpdfs.pdf>

NOU 2020: 14. (2020). *Ny barnelov. Til barnets beste*. Oslo: Barne- og familiedepartementet. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/677d13eae68c463fa5c2cbb2f9b54e82/no/pdfs/nou202020200014000dddpdfs.pdf>

Ocasio, W. (1997). Towards an Attention-Based View of the Firm. *Strategic Management Journal*, 18, 187–206. Hentet fra:

https://www.jstor.org/stable/3088216?seq=1#metadata_info_tab_contents

Pettersen, F. & Christiansen, J.K. (1984). *Samarbeid*. Levanger. Hentet fra:

https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2015050408125?page=3

Reay, T. & Hinings, C. R. (2009). Managing the Rivalry of Competing Institutional Logics. *Organization Studies*, 30(6), 629–652. Hentet fra:

https://www.researchgate.net/publication/247734668_Managing_the_Rivalry_of_Competing_Institutional_Logics/link/543fe3630cf21227a11b988b/download

Røkenes, O.H. & Hanssen, P.H. (2012). *Bære eller breste. Kommunikasjon og relasjon i arbeid med mennesker* (3 utg.). Bergen: Fagbokforlaget

Skilbrei, M. (2019). *Kvalitative metoder. Planlegging, gjennomføring og etisk refleksjon*. Bergen: Fagbokforlaget

Svare, H. (2008). *Den gode samtalen. Kunsten å skape dialog*. Oslo: Pax

Terry, G., Hayfield, N., Clarke, V. & Braun, V. (2017). Thematic Analysis. I Willig, C. & Stainton-Rogers, W (Red.), *Qualitative Research in Psychology* (2. utg., s. 17-37). London: SAGE Publications Ltd. Hentet fra:

https://books.google.no/books?hl=no&lr=&id=AAniDgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA17&dq=Thematic+Analysis+Gareth+Terry,+Nikki+Hayfield,+Victoria+Clarke+and+Virginia+Braun&ots=doh8noAgK1&sig=tPhSYEdoUc-r6VEVVqIKJNxrRl4&redir_esc=y#v=onepage&q=Thematic%20Analysis%20Gareth%20Terry%2C%20Nikki%20Hayfield%2C%20Victoria%20Clarke%20and%20Virginia%20Braun&f=false

Thagaard, T. (2019). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Bergen: Fagbokforlaget

Thornton, P. & Ocasio, W. (2008). Institutional Logics. I R. Greenwood, C. Oliver, R. Suddaby & K. Sahlin (Red.), *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (s. 99–129). Los Angeles: SAGE. Hentet fra:

<http://www.patriciathornton.com/files/9781412931236-Ch03.pdf>

Tschan, F., Semmer, N. K. & Inversin, L. (2004). Work Related and Private Social Interactions at Work. *Social Indicators Research*, 67(1-2), 145-182. Hentet fra:

<https://link.springer.com/content/pdf/10.1023/B:SOCI.0000007338.60393.bf.pdf>

Wilkinson, N., Andersen, K. & Øvstegård, F.A. (2021). *Representantforslag fra stortingsrepresentantene om et styrket og gratis krisesentertilbud for voldsutsatte*. (Dokument 8: 134 S (2020-2021)). Hentet fra:

<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/representantforslag/2020-2021/dok8-202021-134s.pdf>

Willumsen, E. & Ødegaard, A. (2016). *Tverrprofesjonelt samarbeid. Et samfunnsoppdrag* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Willumsen, E. (2016). Tverrprofesjonelt samarbeid i utdanning og praksis i helse- og velferdssektoren. I E. Willumsen & A. Ødegård (Red.), *Tverrprofesjonelt samarbeid. Et samfunnsoppdrag* (2. utg., 33-49). Oslo: Universitetsforlaget

Ødegård, A. (2016). Konstruksjoner av tverrprofesjonelt samarbeid. I E. Willumsen & A. Ødegård (Red.), *Tverrprofesjonelt samarbeid. Et samfunnsoppdrag* (2. utg., s. 113-127). Oslo: Universitetsforlaget

Øverlien, C. (2012). Krisesentre som intervensjonsarena for barn som har opplevd vold i hjemmet. *Tidsskriftet Norges Barnevern* (89)02, 70-85. Hentet fra: [https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/tnb/2012/01-](https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/tnb/2012/01-02/krisesentre_som_intervensjonsarena_for_barn_som_har_opplevd)

[02/krisesentre_som_intervensjonsarena_for_barn_som_har_opplevd](https://www-idunn-no.ezproxy.uis.no/tnb/2012/01-02/krisesentre_som_intervensjonsarena_for_barn_som_har_opplevd)

NSD NORSK SENTER FOR FORSKNINGSDATA

NSD sin vurdering

Prosjekttittel

” Spenningsfelt i samarbeid mellom krisesentre og barnevernstjenester”

Referansenummer

258387

Registrert

27.01.2021 av Anna Abramowicz - a.abramowicz@stud.uis.no

Behandlingsansvarlig institusjon

Universitetet i Stavanger / Det samfunnsvitenskapelige fakultet / Institutt for sosialfag

Prosjektansvarlig (vitenskapelig ansatt/veileder eller stipendiat)

Gurli Olsen , gurli.olsen@uis.no, tlf: 51831360

Type prosjekt

Studentprosjekt, masterstudium

Kontaktinformasjon, student

Anna Abramowicz, aabramowicz1@st.swps.edu.pl, tlf: 46392160

Prosjektperiode

27.01.2021 - 30.05.2021

Status

09.02.2021 - Vurdert

Vurdering (1)

09.02.2021 - Vurdert

Det er vår vurdering at behandlingen av personopplysninger i prosjektet vil være i samsvar med personvernlovgivningen så fremt den gjennomføres i tråd med det som er dokumentert i meldeskjemaet med vedlegg den 09.02.21. Behandlingen kan starte.

TAUSHETSPLIKT

Utvalget ditt har taushetsplikt. Det er derfor viktig at intervjuene gjennomføres slik at det ikke samles inn opplysninger som kan identifisere enkeltindivider eller avsløre taushetsbelagt informasjon. Vi anbefaler at dere er spesielt oppmerksom på at ikke bare navn, men også identifiserende bakgrunnsopplysninger må utelates, som for eksempel alder, kjønn, tidspunkt, diagnoser og eventuelle spesielle hendelser. Dere må også være forsiktige med å bruke eksempler under intervjuene. Student og informant har et felles ansvar for det ikke kommer frem taushetsbelagte opplysninger under intervjuet. Det kan derfor være hensiktsmessig om studenten avklarer dette med informanten i forkant av intervjuet.

DEL PROSJEKTET MED PROSJEKTANSVARLIG

Det er obligatorisk for studenter å dele meldeskjemaet med prosjektansvarlig (veileder). Det gjøres ved å trykke på "Del prosjekt" i øvre venstre hjørne av meldeskjemaet.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til NSD ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilke type endringer det er nødvendig å melde:

<https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-endringer-i-meldeskjema>

Du må vente på svar fra NSD før endringen gjennomføres.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige kategorier av personopplysninger frem til 30.05.21.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

Lovlig grunnlag for behandlingen vil dermed være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a.

PERSONVERNPRINSIPPER

NSD vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen om:

- lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til behandlingen
- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke behandles til nye, uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: åpenhet (art. 12), informasjon (art. 13), innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18), og dataportabilitet (art. 20).

NSD vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

NSD legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1. f) og sikkerhet (art. 32).

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

NSD vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Lykke til med prosjektet!

Tlf. Personverntjenester: 55 58 21 17 (tast 1)

Vil du delta i forskningsprosjektet

”Spenningsfelt i samarbeid mellom krisesentre og barnevernstjenester”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å *undersøke samarbeidet mellom krisesentre og barnevernstjeneste når det gjelder barn som lever i familier hvor det utøves vold.*

Universitetet i Stavanger er ansvarlig for prosjektet, og prosjektet er godkjent av Norsk senter for forskningsdata (NSD). I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Samarbeid mellom krisentre og barnevernstjenesten har vært lite belyst gjennom tidligere forskning, og denne studien har som formål å bidra med økt kunnskap gjennom intervjuer av sosialarbeidere i de to tjenestene. Sosialarbeiderbegrepet refererer til personer med barneverns- sosionom-, eller vernepleierutdanning.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg ønsker å intervju tre sosialarbeidere fra et krisesenter og to fra en kommunal barnevernstjeneste. Utvalgsriteriet for ansatte på krisesentre er at de har et særskilt ansvar for å jobbe med barn, og har erfaring med samarbeid med barnevernstjeneste. For ansatte i barnevernstjenesten er utvalgsriteriet å ha erfaring med voldssaker og at ansatte har samarbeidet om det med krisesentre.

Hva innebærer det for deg å delta?

Valgte metoden for å samle inn informasjon er et kvalitativt intervju. Intervjuet varer maksimum 1 time og vil bli tatt opp på båndopptaker.

Intervjuet handler om hvordan samarbeidet mellom krisesentre og barnevernstjenesten foregår når det gjelder det å snakke med barn om vold og sikre at barn får tilpasset og helhetlig hjelp i tråd med gjeldende lovverk og offentlige føringer. Intervjuene vil også handle om hvordan sosialarbeidere i krisesentre og barnevernstjenesten tolker «samarbeid», og hvordan de går frem for å etablere og opprettholde samarbeid.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- *Ved behandlingsansvarliginstitusjon vil kun min veileder ha tilgang til deltakerens opplysninger.*
- *Navnet og kontaktopplysningene dine vil jeg erstatte med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data, slik at ingen uvedkommende får tilgang til deltakerens personopplysninger.*
- *Deltakere vil ikke kunne gjenkjennes i min publikasjon.*

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Opplysninger og lydopptak slettes når prosjektet avsluttes/oppgaven er godkjent, noe som etter planen er juni 2021.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- å få slettet personopplysninger om deg, og
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Universitetet i Stavanger har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Universitetet i Stavanger eller min veileder Gurli Olsen. Vårt personvernombud:

personvernombud@uis.no

Hvis du har spørsmål knyttet til NSD sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS på epost (personverntjenester@nsd.no) eller på telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Gurli Olsen
(Forsker/veileder)

Anna Abramowicz

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet ” *Spenningsfelt i samarbeid mellom krisesentre og barnevernstjenester om voldsutsatte barn* ”, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

-----
(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Felles intervjuguide

Oppstart med enkle spørsmål:

1. Hva er du utdannet som?
2. Hva er din stilling her på krisesenter/barnevernstjeneste?
3. Hvor lenge har du jobbet på krisesenter/barnevernstjeneste?
4. Har du samarbeidet mye med krisesentre/barnevernstjenester før?

Subtansspørsmål:

5. Hva tror du/dere er årsaker til at det etableres samarbeid mellom barnevern og krisesenter når det gjelder barn?
6. Kan du/dere utdype hva du legger i begrepet «omsorg» og «vold»?
7. Hva tenker du/dere er ditt/deres tjenestens mandat og din/deres sære kompetanse når det gjelder samarbeid med og om barn som har tjenester både fra barnevern og krisesenter?
8. Hva tenker du er din/deres særkompetanse når gjelder samarbeid med og om barn som har tjenester både fra barnevern og krisesenter?
9. Hvordan forstår du/dere tverretattlig samarbeid med barnevernstjenesten/krisesenter?
10. Kan du/dere fortelle litt om samarbeidet ditt med krisesenter/barnevernstjeneste når det gjelder disse barna? Kan du/dere fortelle litt om prosessen fra starten av, hvordan etableres kontakten?
11. Har du/dere opplevd noen hemninger i samarbeidet, noen faktorer som forhindrer samarbeidet for eksempel uklarhet rundt roller dere har i samarbeidet?
12. Har du/dere opplevd noen problemer på det området med ansvarsfordeling, klargjøring av ansvar og arbeidsfordelingen i samarbeidet?

13. Har du/dere noen gang jobbet med et krisesenter/ barnevernstjeneste om å utarbeide en individuell plan?
14. Har du/dere vært med i en ansvarsgruppe hvor representantene fra begge tjenester har vært til stede?
15. Har du/dere opplevd noen hemninger i samarbeidet, noen faktorer som forhindrer samarbeidet, hvis ja, hva ville det da være?
16. Har du/dere opplevd i ditt/deres samarbeid at det har vært noen uklarheter om felles mål i samarbeidet?
17. Har du/dere opplevd noen uklarheter i forhold til deres roller i samarbeidet?
18. Har du/dere opplevd noen problemer i forhold til kommunikasjon, eller mangel på kommunikasjon mellom dere i løpet av samarbeidet?
19. Hvordan forstår du/dere barn, hvor mye veier stemmen til barna i krisesentre/barnevernstjenester?
20. Når lykkes dere og når møter dere utfordringer?
21. Hvordan oppsummerer du/dere samarbeidet ditt/deres med krisesenter/barnevernstjeneste?
22. Er det noe du/dere ønsker å legge til du mener er viktig når det gjelder samarbeid knyttet til barn?